

Wegnemen van belemmeringen in de biobased economy

Voortgangsrapportage naar het wegnemen van belemmeringen in de biobased economy

Versie 1.0

april 2013

Wegnemen van belemmeringen in de biobased economy

Voortgangsrapportage naar het wegnemen van belemmeringen in de biobased economy

Versie 1.0

Nieuwegein, april 2013

drs. ing. P.M.H.H. Bex

drs. ing. R.E. Blank

SIRA Consulting is inhoudelijk verantwoordelijk voor deze rapportage. De in deze rapportage opgenomen teksten en onderzoeksresultaten mogen uitsluitend worden gebruikt als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldiging en/of openbaarmaking in welke vorm ook, is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van SIRA Consulting. SIRA Consulting aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	5
Voorwoord	7
1 Inleiding	8
2 Uitgangspunten en werkwijze	9
2.1 Uitgangspunten	9
2.2 Werkwijze van het Programma	10
3 Stand van zaken BBE belemmeringen	12
3.1 Resultaten van de inspanningen	12
3.2 Geclusterde aanpak prioritaire belemmeringen	14
3.3 Fundamentele belemmeringen gericht onderzocht	16
3.4 Voortgang oplossen belemmeringen	18
4 Nieuwe BBE belemmeringen	21
4.1 Verzamelen en analyseren van casuïstiek	21
4.2 Casuïstiek leidt tot nieuwe belemmeringen	21
4.3 Totaal van de belemmering	23
5 Meer grip op BBE belemmeringen	24
5.1 Lopende projecten van het Programma	24
5.2 Merkbaarheid van het Programma	25
5.3 Ervaring met de aanpak	27
6 Conclusies	28
Bijlagen	
I. Belemmeringen in de BBE	

Managementsamenvatting

De Programmadirectie Bio-based Economy (PBBE) van het ministerie van Economische Zaken stimuleert ondernemers om te investeren in de Biobased Economy (BBE). De BBE vermindert de afhankelijkheid van fossiele grondstoffen en stimuleert de ontwikkeling van een economie die draait op biomassa als grondstof. In het onderzoek 'Botsende belangen in de biobased economy' zijn 69 belemmeringen van ondernemers in kaart gebracht die innovaties en investeringen in de BBE beperken en daarmee de transitie naar de BBE in de weg staan.

Om de transitie naar de BBE te versnellen, heeft het programma Botsende Belangen BBE van PBBE inspanningen geleverd om de belemmeringen van ondernemers op het gebied van wet- en regelgeving weg te nemen. In overleg met de High Level Group BBE (onder voorzitterschap van VNO-NCW) is prioriteit gegeven aan de top 25 belemmeringen en de fundamentele belemmeringen.

Voor het oplossen van de belemmeringen heeft het Programma samengewerkt met ondernemers en deskundigen van ministeries en andere instellingen¹. Daarnaast heeft het Programma diverse activiteiten uitgevoerd waaruit nieuwe belemmeringen naar voren zijn gekomen, maar ook inzicht is verkregen over hoe belemmeringen in innovatieve sectoren voorkomen kunnen worden. In deze rapportage zijn de resultaten van het Programma samengevat.

24 BBE belemmeringen opgelost

Het PBBE heeft samen met de inhoudelijke vakdepartementen veel inspanningen geleverd om de belemmeringen voor ondernemers in de BBE weg te nemen. Deze inspanningen hebben geresulteerd in het wegnemen van 24 belemmeringen. De opgeloste (vooral operationele) belemmeringen hebben betrekking op het gebruik van biomassa in de energiesector. Dit heeft vooral tot meer toepassing geleid voor vergistingsinstallaties en het gebruik van biomassa (zoals hout).

Het Programma werkt nog verder aan 23 belemmeringen. Voor de overige en de nieuwe belemmeringen zullen in overleg prioriteiten worden gesteld en deze zullen door het Programma verder worden opgepakt.

Ondernemersgerichte aanpak

Het Programma neemt de ondernemer als uitgangspunt voor het oplossen van belemmeringen. Uit de casuïstiek van de ondernemers blijkt dat bepaalde belemmeringen onderling samenhangen. Het Programma heeft daarom de operationele, structurele en botsende belemmeringen ingedeeld in clusters. Binnen deze clusters is met bedrijven en andere stakeholders het achterliggende probleem uitgewerkt, gezocht naar oplossingen en getoetst of de belemmering hiermee wordt weggenomen. In samenwerking met de betreffende ministeries zijn de volgende clusters opgepakt: Vergisting, Hout, Afval en REACH.

De ondernemersgerichte aanpak lijkt goed werken. Door de belemmeringen in samenhang en integraal te benaderen, was het mogelijk om meer dan alleen de top 25 aan te pakken. Bovendien heeft deze benadering ook voor de bedrijven, samenwerkingspartners en andere stakeholders efficiencyvoordelen gehad. Zo was het mogelijk om de oplossingen voor een aantal weggenomen belemmeringen te toetsen met alle relevante stakeholders en het bedrijfsleven.

Fundamentele belemmeringen gericht onderzocht

De fundamentele belemmeringen zijn ingedeeld in thema's en hebben als kenmerk dat deze alleen zijn op te lossen als hiervoor beleidsmatige keuzes worden gemaakt. Specialisten van de samenwerkingspartners hebben de beleidsomgeving en de te maken keuzes met betrekking tot deze belemmeringen thematisch verkend. Hierbij zijn de concrete belemmeringen en de casuïstiek die daarachter ligt, ge-

¹ Het gaat hierbij concreet om de samenwerkingspartners van het ministerie van EZ (onder meer de directies PBBE en Regeldruk & ICT), het ministerie van I&M, het Versnellerteam Groen Gas, Agentschap NL en de WUR.

bruikt. De volgende fundamentele thema's zijn opgepakt: Certificering en duurzaamheid, Level Playing Field, Accijnzen en belastingen en Veredeling.

Voor Certificering en duurzaamheid geeft dit inzichten die kunnen bijdragen tot oplossingen. Voor Level Playing Field zijn de eerste stappen gezet om hier grip op te krijgen. Voor de transitie naar BBE is het belangrijk dit onderwerp nader in te vullen. Bij beide thema's speelt het dat het innovatieve MKB andere belemmeringen ervaart dan het grootbedrijf.

Nieuwe BBE belemmeringen

Het Programma onderhoudt intensief contact met ondernemers. Dit gebeurt enerzijds vanuit het oplossen van de belemmeringen en anderzijds vanuit de diverse activiteiten en contacten van

PBBE. Het in gesprek gaan met ondernemers heeft 70 concrete signalen opgeleverd van ondernemers die aanlopen tegen een concrete belemmering in de BBE (of wel casuïstiek). De inspanningen van het Programma hebben 20 nieuwe belemmeringen opgeleverd. De overige signalen zijn gebruikt voor verdere onderbouwing van de eerder geïdentificeerde belemmeringen.

Ongeveer de helft van de nieuwe belemmeringen is structureel van aard, wat betekent dat de wet- en regelgeving een barrière vormen voor de transitie naar de BBE. De nieuwe belemmeringen hebben bovendien naar verhouding meer betrekking op hoogwaardigere toepassingen boven in de waarde piramide (cascadering)². Hiermee lijkt de ontwikkeling van de BBE naar hoogwaardigere toepassingen te worden bevestigd. Het oplossen van deze belemmering levert dan ook meer toegevoegde waarde voor de Nederlandse economie en draagt bij aan de transitie van de BBE in Nederland.

Meer grip op belemmeringen omdat deze generiek lijken voor alle innovatieve bedrijven

Het Programma heeft onder meer een focus op innovatie belemmerende wet- en regelgeving. Om meer grip te krijgen op het ontstaan en beheersen van belemmeringen in de BBE ondersteunt het Programma een aantal projecten. Het gaat om de volgende projecten:

- BBE Koplopers.
- Mechanismen Belemmeringen BBE.
- Experimenteerzone BBE Noord Nederland.

Uit de ervaringen van deze projecten en van het Programma met het oplossen van belemmeringen, blijkt dat belemmeringen vroegtijdig zijn te signaleren en daarmee beter zijn te voorkomen. Het ondersteunen van innovatieve koplopers en de green deals zijn hiervan goede voorbeelden.

Het Programma gebruikt de ervaringen en inzichten (zoals de mechanismen die ten grondslag liggen aan de steeds terugkerende operationele belemmeringen) voor het oplossen van de nog openstaande en nieuwe belemmeringen. Hiermee wordt de grip op de BBE belemmeringen versterkt en kunnen ondernemers gericht worden ondersteund om investeringen in de BBE innovaties te realiseren.

Het beeld is dat een deel van de BBE belemmeringen generiek is voor innovatieve bedrijven in Nederland. Door de aanpak te verbreden naar innovatieve topsectoren en groene groei is het draagvlak voor het aanpassen van beleid en/of wet- en regelgeving te versterken. Om dat te bevorderen zet het kabinet in op een 'stimulerend kader met dynamiek bevorderende wet- en regelgeving'.

Gedeeld succes van het Programma en de samenwerkingspartners.

Het Programma heeft formeel beperkte mogelijkheden om belemmeringen in de BBE weg te nemen. Het gros van de belemmeringen vloeit voort uit regelgeving van de vakdepartementen of is het gevolg van de uitvoering door uitvoeringsorganisaties en decentrale overheden. Draagvlak bij deze partijen is essentieel voor het wegnemen van de belemmeringen.

Het Programma speelt een duidelijk rol bij het agenderen van de belemmeringen en monitoren van de voortgang om te komen tot concrete oplossingen voor ondernemers in de BBE.

² Zie ook de doelstelling in op blz. 9 van hoofdstuk III. Duurzaam groeien en vernieuwen van het Regeerakkoord 'Bruggen bouwen': Biomassa moet zo hoogwaardig mogelijk worden ingezet (cascadering) en de duurzame productie en herkomst van biomassa gegarandeerd.

Voorwoord

Wij hebben als SIRA Consulting veel onderzoeken in opdracht van de overheid uitgevoerd naar de effecten van regelgeving en regeldruk voor ondernemers. Of het nu gaat om ex ante of ex post evaluaties, degenen die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering (ondernemers, burgers en ambtenaren) staan bij ons centraal. En zo blijkt dat de Engelse uitdrukking “The proof of the pudding, is in the eating” ook geldt voor beleid en wet- en regelgeving.

Het is ons opgevallen dat wij de laatste jaren van ondernemers (overigens niet alleen biobased economy (BBE) ondernemers) steeds vaker vragen teruggediept krijgen die gaan over ondernemen en innoveren in Nederland. Het gaat dan niet zozeer over specifieke regeltjes of verplichte procedures, maar veel meer over belemmeringen die plannen van ondernemers of innovatie in de weg staan. Of fundamenteel economische groei belemmeren.

In het onderzoek “Botsende Belangen BBE” zijn 69 belemmeringen met beleid en wet- en regelgeving op basis van zoveel mogelijk concrete casussen van ondernemers beschreven. De belangstelling voor dit rapport was en is groot. En dat geldt ook voor het Programma Botsende Belangen BBE dat hiermee vanuit het ministerie van Economische Zaken in samenwerking met diverse partners aan de slag is gegaan. De partners in deze samenwerking hebben zich ingezet de belemmeringen te analyseren en bovenal weg te nemen. Wij hebben het Programma op onderdelen inhoudelijke en procesmatig mogen ondersteunen.

De intensieve contacten met ondernemers, beleidsmakers, juristen en deskundigen laten zien dat het oplossen van de BBE belemmeringen geen sinecure is. We merkten dat als we gezamenlijk een oplossing zochten, de rollen omgedraaid waren: We zijn even ondernemer en ervaren de problemen en discussies waar hij of zij mee te maken krijgt. Het dan toch tot een oplossing te komen, vraagt van partijen om deskundigheid en doortastendheid, maar vooral geduld.

We hebben bovendien gezien dat een oplossing nog niet altijd de oplossing is. Zo kan een belemmering wel juridisch zijn opgelost, maar in de praktijk van de ondernemer nog steeds niet zijn opgelost. Om inzicht te krijgen in de daarachter liggende mechanismen is menig discussie vooraf gegaan. Dit heeft de basis gelegd om meer grip te krijgen op de belemmeringen in de BBE.

Wij willen iedereen en in het bijzonder de medewerkers van het Programma Botsende Belangen BBE, de mensen van de samenwerkingspartners (de directies PBBE en Regeldruk & ICT van het ministerie van EZ, het ministerie van I&M, het Versnellerteam Groen Gas, Agentschap NL en de WUR), maar vooral ook de vele ondernemers die input hebben geleverd, bedanken voor deze bijzondere ervaring. Wij zijn ervan overtuigd dat door hun bijdrage de transitie naar een Biobased Economy een stapje dichterbij is gekomen.

Namens de collega's van SIRA Consulting,

Peter Bex
Directeur

De biobased economy (BBE) biedt het Nederlandse bedrijfsleven kansen voor het genereren van nieuwe productieprocessen met een hoge toegevoegde waarde als alternatief voor producten op basis van fossiele grondstoffen. Nationaal en internationaal beleid en de daaruit voortkomende wet- en regelgeving kunnen echter deze transitie in de weg staan. In het onderzoek ‘Botsende belangen in de biobased economy’³ heeft de Programmadirectie Bio-based Economy (PBBE) van het ministerie van Economische Zaken de belemmeringen van ondernemers in kaart gebracht die innovaties en investeringen in de BBE beperken en daarmee de transitie van de BBE in de weg staan.

Wet- en regelgeving is opgesteld zonder dat hierbij altijd is geanticipeerd op innovaties en nieuwe ontwikkelingen. Het komt in de praktijk dan ook voor dat deze nieuwe belangen botsen met de bestaande wet- en regelgeving. Het vraagt creativiteit om deze bestaande wet- en regelgeving zo toe te passen dat innoverende ondernemers investeren of dat de overheid beleid en wet- en regelgeving aanpast. Het programma Botsende Belangen BBE zet zich samen met de ministeries in om dit mogelijk te maken.

Om de transitie naar de BBE te versnellen zijn binnen het programma Botsende Belangen BBE⁴ van PBBE inspanningen geleverd om de belemmeringen van ondernemers op het gebied van wet- en regelgeving weg te nemen. In een eerste inventarisatie zijn 69 belemmeringen geïdentificeerd en onderbouwd met casuïstiek van bedrijven. Vanaf januari 2012 heeft het Programma in samenwerking met de betreffende departementen eraan gewerkt om deze belemmering op te lossen.

De voortgang van de inspanningen en de gerealiseerde resultaten van het Programma zijn gemonitord. Daarnaast zijn uit de contacten met bedrijven nieuwe casussen naar voren gekomen die een concrete belemmering met een praktijksituatie illustreren. Voor deze casussen is nagegaan of deze betrekking hebben op de eerder geïdentificeerde belemmeringen of dat sprake is van een nieuwe belemmering.

De voortgangsrapportage “Wegnemen van belemmeringen in de BBE” geeft een overzicht van de voortgang van het Programma, de naar voren gekomen nieuwe belemmeringen en de andere relevante resultaten die het Programma tot nu toe heeft laten zien. De oplossingen voor de belemmeringen zijn terug te vinden op www.biobasedeconomy.nl

³ ‘Botsende belemmeringen in de biobased economy’, SIRA Consulting (2011)

⁴ In het vervolg van deze rapportage wordt ‘het programma Botsende Belangen BBE’ aangegeven als ‘het Programma’

2 Uitgangspunten en werkwijze

2.1 Uitgangspunten

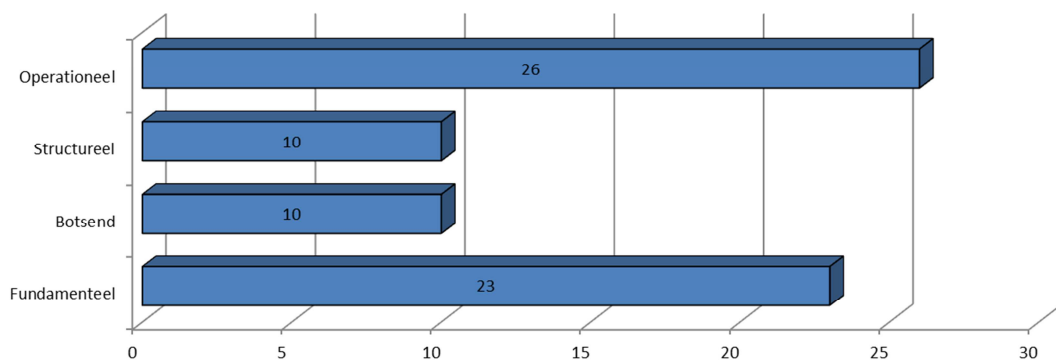
Het programma Botsende Belangen van de PBBE heeft als doel de belemmeringen voor ondernemers in de BBE weg te nemen. Vanaf januari 2012 heeft het Programma in samenwerking met de betreffende departementen hieraan gewerkt. Bij het oplossen van de belemmeringen is nagegaan wat de overheid kan doen om deze vanuit het perspectief van het bedrijf op te lossen en daarmee de transitie naar een BBE mogelijk te maken. Hierbij geldt hoe concreter een belemmering, hoe beter deze aangrijpingspunten biedt om te zoeken naar oplossingsrichtingen.

Rapport 'Botsende belangen in de BBE'

Het vertrekpunt voor het Programma zijn de belemmeringen zoals beschreven in het SIRA-onderzoek 'Botsende belangen in de biobased economy'. De hierin beschreven 69 belemmeringen zijn als volgt ingedeeld:

1. Operationele belemmeringen → ontsluiten van de oplossing
De operationele knelpunten kenmerken zich doordat deze in de uitvoering kunnen worden opgelost. De regelgeving hoeft hiervoor niet te worden aangepast, maar juist alleen te worden geïmplementeerd door het bedrijfsleven, de medeoverheden en uitvoeringsorganisaties die zijn betrokken bij het verlenen van vergunningen, subsidies, toezicht of andere procedures.
2. Structurele belemmeringen → nog oplossen door wijziging regelgeving of uitvoering
De structurele belemmeringen hebben als kenmerk dat voor het oplossen hiervan een wijziging van de regelgeving of gerichte uitspraak over de implementatie van het beleid is vereist. Het gaat dus om oplossingen die, afhankelijk van de context, nog tijd vergen om te worden gerealiseerd.
3. Botsende belemmeringen → op dit moment niet weg te nemen, effecten verzachten
De botsende belemmeringen in de BBE zijn het gevolg van de belangen van de innovatieve ondernemer die conflicteren met het bestaande beleid van de (Nederlandse) overheid en de maatschappelijke belangen die hiermee zijn geborgd. De Nederlandse overheid blijft zich na afweging van de belangen inzetten om de huidige maatschappelijke belangen te borgen. Heroverweging leidt niet tot andere regelgeving of aanpassingen in de uitvoering hiervan. Daardoor blijven botsende belemmeringen in de BBE bestaan. Wel kan de overheid de effecten van deze belemmeringen op het bedrijfsleven verzachten.
4. Fundamentele belemmeringen → verkennen van de beleidsmogelijkheden om weg te nemen
De fundamentele belemmeringen beperken onder andere innovaties in de BBE en leiden ertoe dat de BBE zich niet verder kan ontwikkelen of dat ontwikkeling van de BBE ten koste gaat van ontwikkelingen in de huidige economie. Hierbij gaat het om belemmeringen die niet eenvoudig zijn weg te nemen door het aanpassen van regelgeving, maar waarvoor beleidsmatige keuzes moeten worden gemaakt.

In de onderstaande figuur is de verdeling van de belemmeringen naar de vier categorieën weergegeven. In bijlage I van deze rapportage zijn de belemmeringen kort beschreven.

Figuur 1. Indeling 69 belemmeringen uit het rapport ‘Botsende belangen in de BBE’

Prioriteiten van de High Level Group BBE

In overleg met de High Level Group BBE (onder voorzitterschap van VNO-NCW) zijn prioriteiten gesteld. Hierbij zijn top 25 belemmeringen aangewezen om direct aan te pakken (in bijlage I zijn de geprioriteerde belemmeringen met een * gemarkeerd). Daarnaast heeft de High Level Group BBE prioriteit gegeven aan de fundamentele belemmeringen, omdat - wanneer deze zijn opgelost - hiermee de ontwikkeling van de BBE in een stroomversnelling kan komen.

2.2 Werkwijze van het Programma

Geclusterde aanpak prioritaire belemmeringen

Het Programma neemt als uitgangspunt de ondernemer voor het oplossen van belemmeringen. Uit de casuïstiek van de ondernemers blijkt dat bepaalde belemmeringen onderling samenhangen. Zo ervaren ondernemers met een vergistingsinstallatie, afhankelijk van de situatie, verschillende belemmeringen die variëren van bijmengen van substraat tot de afzet van het digestaat.

Om met de prioriteiten van de High Level Group en de samenhang tussen de belemmeringen rekening te houden heeft het Programma de operationele, structurele en botsende belemmeringen ingedeeld in clusters. In samenwerking met de betreffende ministeries zijn de volgende clusters opgepakt:

- Vergisting
- Hout
- Afval
- REACH

Aan belemmeringen in de clusters “Vergunningen” en “Subsidie algemeen” is vooralsnog beperkt aandacht besteed. Deze zullen samen met de nieuwe belemmeringen in de loop van 2013 verder worden opgepakt.

Fundamentele belemmeringen gericht onderzocht

De fundamentele belemmeringen zijn ingedeeld in thema's en hebben als kenmerk dat deze alleen zijn op te lossen als hiervoor beleidsmatige keuzes worden gemaakt. Voor het oplossen van de fundamentele thema's is daarom gekozen voor een andere aanpak.

Specialisten van de departementen, Agentschap NL en Wageningen UR (Universiteit & Research centrum) hebben de beleidsomgeving en de te maken keuzes met betrekking tot deze belemmeringen thematisch verkend. Hierbij zijn de concrete belemmeringen en de daarachterliggende casuïstiek gebruikt. De volgende fundamentele thema's zijn opgepakt:

- Certificering en duurzaamheid
- Level Playing Field
- Accijnzen en belastingen
- Veredeling

Aan het fundamentele thema 'Financiële haalbaarheid innovaties' is vooralsnog beperkt aandacht besteed. Dit zal in de loop van 2013 verder worden opgepakt.

Nieuwe belemmeringen: Verzamelen en analyseren van casuïstiek

De BBE is nog volop in ontwikkeling en de PBBE spant zich in om met ondernemers in contact te komen en de dialoog aan te gaan. Met het organiseren van netwerkbijeenkomsten, expertsessies en het afsluiten van greendeals is actief contact gezocht met ondernemers. Deze kanalen informeren ondernemers over de BBE en de mogelijkheden die innovaties in deze bedrijfstaken bieden.

Het Programma onderhoudt intensief contact met ondernemers. Dit gebeurt enerzijds vanuit het oplossen van de belemmeringen en anderzijds vanuit de diverse activiteiten en contacten van PBBE. Het in gesprek gaan met ondernemers levert nieuwe casuïstiek op die bestaande belemmeringen verder onderbouwt of nieuwe belemmeringen onder de aandacht brengt. In de afgelopen periode zijn door de contacten van het Programma 20 nieuwe belemmeringen naar voren gekomen. In hoofdstuk 4 zijn deze op hoofdlijnen beschreven en in bijlage I zijn deze samengevat.

Meer grip op BBE belemmeringen

Om meer grip te krijgen op het ontstaan en beheersen van belemmeringen in de BBE ondersteunt het Programma een aantal projecten. Het gaat om de volgende projecten:

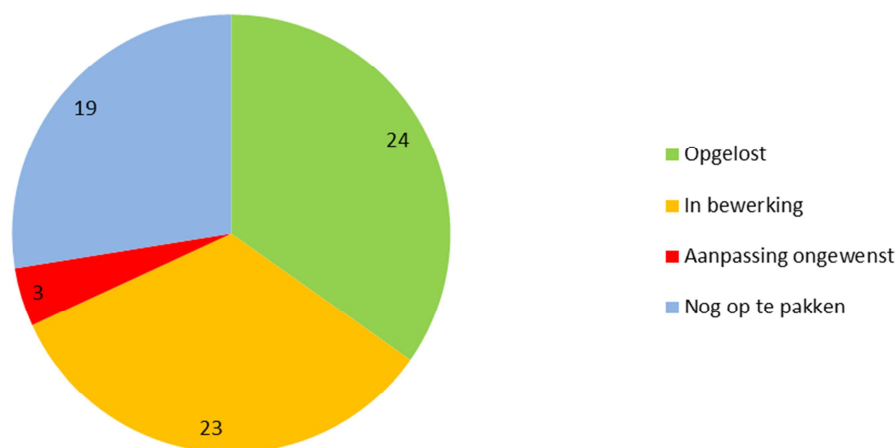
- BBE Koplopers - In het koplopersloket worden drie BBE ondernemers gevolgd en waar mogelijk ondersteund bij hun ontwikkeling en marktbenadering van BBE producten. Deze casussen worden gebruikt om inzicht te krijgen in de achterliggende oorzaken van belemmeringen die er bestaan voor de marktintroductie en ontwikkeling van BBE producten.
- Mechanismen Belemmeringen BBE - Het Programma heeft een nadere analyse uitgevoerd op belemmeringen en de wijze waarop deze in de loop van de tijd zijn opgelost. Hierbij is onder meer nagegaan in hoeverre oplossingen merkbaar zijn voor ondernemers. De aanleiding hiervoor was dat operationele belemmeringen, ondanks dat deze zijn opgelost, toch door ondernemers vanuit de praktijk blijven terugkomen.
- Experimenteerzone BBE Noord Nederland - De KvK Noord Nederland is met gezamenlijke partners van het bedrijfsleven en de overheid een project gestart om na te gaan wat de mogelijkheden zijn voor een experimenteerzone. Het Programma en het ministerie van BZK vanuit het project "Right to Challenge" ondersteunen het project zowel inhoudelijk als procesmatig. De afspraken hieromtrent zijn tevens vastgelegd in een Green Deal.

3 Stand van zaken BBE belemmeringen

3.1 Resultaten van de inspanningen

Inspanningen van het Programma en haar samenwerkingspartners

Het Programma werkt samen met verschillende deskundigen⁵ van het ministerie van EZ (onder meer de directies PBBE en Regeldruk & ICT), het ministerie van I&M, het Versnellerteam Groen Gas, Agentschap NL en de WUR, om de belemmeringen op te lossen. Van de 69 belemmeringen zijn er 24 weggenomen of is een andere oplossing gerealiseerd. Bij 3 belemmeringen is helderheid gegeven dat aanpassing niet mogelijk is. Aan 23 wordt gewerkt. De overige 19 zijn nog niet opgepakt. Onderstaande figuur geeft deze voortgang schematisch weer.

Figuur 2. Eerste inzicht in de voortgang van net traject

Ad 1. Opgelost

Dit betreft de belemmeringen die door de inspanningen van het Rijk zijn opgelost. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het aanpassen van wet- en regelgeving, maar ook over het voorlichten van decentrale overheden en ondernemers.

Een substantieel deel van de opgeloste belemmeringen heeft betrekking op het cluster vergisting. Zo is bijvoorbeeld een nieuwe systematiek ontwikkeld voor het toelaten van organische reststromen in vergistingsinstallaties. De belemmeringen *‘Bedrijven moeten hoge kosten maken om substraten op de positieve lijst te krijgen die bij vergisting mogen worden gebruikt’* is hiermee weggenomen voor 80 substraten die veel in vergistingsinstallaties worden gebruikt. Meer voorbeelden van opgeloste belemmeringen zijn opgenomen in clusterbeschrijvingen van paragraaf 4.2. Verder zijn alle opgeloste belemmeringen ook gecommuniceerd via de website van BBE.

⁵ Ofwel de samenwerkingspartners van het Programma

Ad 2. In bewerking

Aan deze categorie belemmeringen werkt het Programma samen met de inhoudelijk vakdepartementen gericht aan een oplossing. Het is afhankelijk van de aard en de omvang van de belemmering op welke wijze een oplossing zal worden gerealiseerd en op welke termijn. Zo gaat het voor de structurele belemmeringen om het aanpassen van wet- en regelgeving (bijvoorbeeld *'Het afzetten van digestaat kost ondernemers geld'*). En voor de fundamentele belemmeringen om een beleidsmatige heroverweging en internationale agendering (*'Certificering voor duurzaamheidseisen zijn niet eenduidig'*). In beide situaties betekent dit een proces van een tot meerdere jaren om de belemmering concreet weg te nemen. Een verdere toelichting op de operationele belemmeringen is opgenomen in paragraaf 3.2. In paragraaf 3.2 wordt per thema inzicht gegeven in de voortgang van de fundamentele belemmeringen.

Ad 3. Aanpassing ongewenst

Belemmeringen in deze categorie zijn wel door het Rijk opgepakt, maar kunnen of worden niet opgelost. Het is niet wenselijk om deze belemmering weg te nemen vanwege tegenstrijdige (maatschappelijke) belangen. Het wegnemen van deze belemmering in de BBE leidt tot ongewenste neveneffecten. *'Voor de opslag van biogas in tanks moeten omvangrijke vergunningprocedures worden doorlopen.'* Het opslaan van gas brengt ongeacht de oorsprong van dit gas mogelijke risico's met zich mee. Opslag van biogas in tanks blijft dan ook vergunningsplichtig. Ondanks het feit dat de belemmering niet wordt opgelost, krijgen ondernemers wel duidelijkheid over wat wel en niet mogelijk is. Daarnaast kan het Rijk inspanningen verrichten om het effect van de belemmering te verzachten en kan daarmee de business case van de ondernemer positief beïnvloeden.

Ad 4. Nog op te pakken

Dit betreft de belemmeringen die in de eerste tranche nog niet zijn opgepakt. Vanwege de beschikbare capaciteit zijn geen gerichte inspanningen geleverd om deze belemmeringen weg te nemen. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om de belemmering *'Geen toepassing voor algen die op een voedingsbodem van mest worden gekweekt'*. In een tweede tranche wordt bepaald of en op welke wijze deze belemmeringen worden opgepakt.

Inspanningen van het Programma en haar samenwerkingspartners

In het Programma zijn 50 belemmeringen opgepakt, het gaat dan om de top 25 van de High Level Group en 25 belemmeringen die hiermee grote raakvlakken hebben. Een samenvatting van de inspanningen die zijn verricht om de structurele, operationele en botsende belemmeringen op te lossen, zijn in paragraaf 3.2 per cluster toegelicht. De inspanningen die zijn verricht om de fundamentele belemmeringen op te lossen, zijn in paragraaf 3.3 per fundamenteel thema toegelicht. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een samenvatting van de voortgang.

3.2 Geclusterde aanpak prioritaire belemmeringen

De inspanningen die het Programma samen met de samenwerkingspartners heeft uitgevoerd voor de 40 operationele, structurele en botsende belemmeringen zijn per cluster beknopt beschreven. Per cluster is aangegeven aan hoeveel belemmeringen is gewerkt. Hierbij moet worden opgemerkt dat een aantal belemmeringen raakvlakken heeft met verschillende clusters. Om dubbeltelling te voorkomen zijn de belemmeringen slechts aan één cluster toegewezen.

Vergisting - 33 belemmeringen

Een groot aantal belemmeringen in de BBE is gerelateerd aan vergisting van biomassa al dan niet in combinatie met dierlijke mest. Het ministerie van EZ heeft een expertsessie samen met het Versneller-team Groen Gas, het ministerie van I&M, directie Regeldruk & ICT-beleid en vertegenwoordigers van het bedrijfsleven georganiseerd. Het centrale thema van deze sessie was het versterken van de business case Vergisten en nagaan of de genomen maatregelen de belemmeringen hebben weggenomen.

In de expertsessie zijn de belemmeringen van ondernemers besproken. Specifiek is aandacht besteed aan de oplossingsrichtingen om deze belemmeringen weg te nemen. Als resultaat van deze sessie is draagvlak bij de deelnemers aan de expertsessie gecreëerd voor de gekozen oplossingsrichtingen. Voorbeelden van weggenomen belemmeringen zijn: *'Hergebruik restwarmte niet subsidiabel voor SDE'*, *'Groen gas HUB niet subsidiabel'* en *'De Best Available Techniques ten aanzien van mestvergisting zijn niet bekend'*.

Decentrale overheden bekend met (co-) vergisting

De Handreiking (co-) vergisting van mest is door het ministerie van I&M geactualiseerd. Hierdoor zijn overheden op de hoogte van de actuele relevante wet- en regelgeving. Misverstanden tussen ondernemers en vergunningsverleners worden hiermee voorkomen. Dit moet vergunningsprocedures versnellen, waardoor bedrijven de mestvergisters eerder operationaliseren.

SDE+ subsidieert Groen Gas HUB

De SDE+ regeling biedt ruimte om Groen Gas HUBs te subsidiëren. Met dit nieuwe subsidiebeleid is het voor ondernemers eenvoudiger om de business case voor een dergelijke HUB rond te krijgen. Groen Gas kan hierdoor aan het gasnet worden toegevoegd.

Hout - 5 belemmeringen

Belemmeringen met betrekking tot het gebruik van hout of houtachtige biomassa zijn door het ministerie van EZ in samenwerking met het ministerie van I&M opgepakt. Voor deze belemmeringen is nagegaan op welke wijze hout kan worden ingezet als biomassa in de BBE. Aanpassingen aan wet- en regelgeving, die het gebruik van houtachtige biomassa mogelijk maakt, zijn doorgevoerd.

Het ministerie van I&M heeft bovendien een voorlichtingsbijeenkomst georganiseerd om de wijzigingen in de regelgeving toe te lichten en na te gaan waar ondernemers in de BBE nog belemmeringen verwachten. Het Programma heeft in samenwerking met I&M de oplossingsrichtingen gecommuniceerd. In afwachting van een aantal geplande wijzigingen in de regelgeving zal een aantal aanvullende belemmeringen ten aanzien van het gebruik van houtachtige biomassa worden weggenomen. Hierbij gaat het onder andere om de belemmering in de Wet milieubeheer.

Emissie eisen leidt tot hoge kosten voor gebruik houtsnippers (biomassa) in energieproductie

Door aanpassing van het Activiteitenbesluit hoeft geen vergunning te worden aangevraagd voor het verbranden van biomassa in ketels met een nominaal vermogen beneden de 1MW. Voor de emissie-eisen geldt een overgangsregeling tot 1 januari 2015. Ondernemers hoeven niet direct de ketels aan te passen en worden niet per direct geconfronteerd met hoge kosten voor deze aanpassingen.

Afval - 1 belemmering

De kaderrichtlijn afvalstoffen vormt voor veel ondernemers in de BBE een belemmering voor het gebruik van groene reststromen. Van de 6 belemmeringen die betrekking hebben op afval zijn echter vijf belemmeringen afgestemd via de clusters Vergisting en Hout.

In het cluster Afval is de belemmering opgepakt die betrekking heeft op het aanpassen van de kaderrichtlijn afvalstoffen waardoor het gebruik van organische reststromen voor het lokaal produceren van energie op korte termijn mogelijk wordt. Het ministerie van I&M verkent hiervoor op Europees niveau op welke wijze reststromen hiervoor zijn te kwalificeren. Dit biedt het ministerie op termijn ruimte om de definitie per reststroom aan te passen, waardoor deze niet meer als afval wordt beschouwd.

REACH - 1 belemmering

Het ministerie van EZ is in samenwerking met het ministerie van I&M nagegaan op welke wijze REACH een concrete barrière vormt voor ondernemers in de BBE. Voor bedrijven binnen de BBE is een mentortraject REACH in het leven geroepen. Dit mentortraject is zodanig ingericht dat het ondernemers binnen de BBE begeleidt bij het voldoen aan de verplichtingen.

Mentorschap ondersteunt bedrijven

Ondernemers die voor het eerst met REACH worden geconfronteerd, ervaren de verplichtingen als complex. Bedrijven binnen de BBE worden ondersteund in een mentortraject. Binnen dit mentortraject REACH wordt het bedrijf begeleid bij het voldoen aan de verplichtingen. Met dit traject wordt het effect van de regelgeving verzacht ten faveure van de ondernemer in de BBE.

3.3 Fundamentele belemmeringen gericht onderzocht

De inspanningen die het Programma samen met de samenwerkingspartners heeft uitgevoerd voor de 10 fundamentele belemmeringen zijn per fundamenteel thema samengevat. Ondanks dat de inspanningen zich hebben gericht op 10 concrete belemmeringen, zijn ook inzichten en kansen voor het oplossen van de andere fundamentele belemmeringen zichtbaar geworden. Dit betekent concreet dat de resultaten van deze inspanningen een bredere scope hebben dan uitsluitend de 10 fundamentele belemmeringen die hieronder vallen.

Certificering en duurzaamheid - 2 belemmeringen

Ondernemers in de BBE benoemen een aantal belemmeringen met betrekking tot certificering. Certificering kan duurzame innovaties in de BBE stimuleren en versterken. Het voldoen aan de normen stimuleert het zoeken naar innovaties en het voldoen aan de normen geeft een economische premie aan gecertificeerde producten. De hoge kosten voor certificering en de daaruit volgende eisen aan productie en bedrijfsvoering ervaren vooral een aantal MKB bedrijven als belemmerend in het innoveren. Tevens ervaren niet alle bedrijven economische meerwaarde van certificering.

Op dit moment verkent het Rijk de kansen en belemmeringen van ondernemers in de BBE met betrekking tot certificering en duurzaamheid. In de praktijk zijn het vaak de bedrijven zelf die de certificering en daarbij behorende eisen vormgeven. Al dan niet in overleg met maatschappelijke organisaties en de overheid.

Desondanks komt uit de verkenning naar voren dat certificering ook kan leiden tot beperkingen in innovatieve investeringen. De kosten voor certificering, de daaruit volgende eisen aan productie en bedrijfsvoering en de beleefde lasten voor het aanvragen van een certificaat, kunnen reden zijn om af te zien van certificering. Met name een aantal MKB bedrijven ervaren deze zaken als belemmerend op innovaties. In de verkenning van de WUR wordt als oplossing gesuggereerd dat de overheid simpele en goedkope certificering kan entameren waardoor het instrument meer gaat bijdragen aan de stimulering van BBE-innovaties. Daarnaast wordt gesuggereerd om de economische premie te vergroten door op te treden als launching customer voor gecertificeerde BBE producten.

Level Playing Field - 3 belemmeringen

BBE is een nieuwe sector. Regelgeving is hierdoor nog niet op deze sector afgestemd. Dit leidt ertoe dat BBE bedrijven niet op alle terreinen een level playing field ervaren. Zij constateren dat er door wet- en regelgeving geen level playing field bestaat op de volgende thema's:

- BBE bedrijven ten opzichte van bedrijven die fossiele grondstoffen gebruiken.

Hoge invoerheffing bio-ethanol, waardoor de grondstof moeilijk kan concurreren met fossiele grondstoffen
Op de invoer van bio-ethanol worden importheffingen geheven. Mede hierdoor is de grondstofprijs in de BBE hoger dan wanneer gebruik wordt gemaakt van fossiele grondstoffen.

- BBE bedrijven die in Nederland investeren ten opzichte van BBE bedrijven in het buitenland.

Subsidiebeleid in buitenland
Door hogere subsidiebedragen voor bijvoorbeeld de biogasproductie in Duitsland is het voor ondernemers aantrekkelijker in deze landen te vestigen. Deze hogere subsidiebedragen maken het voor Nederlandse ondernemers moeilijker om met het buitenland te concurreren.

- BBE bedrijven die biomassa voor hoogwaardige toepassingen willen gebruiken ten opzichte van bedrijven die biomassa gebruiken voor de energieproductie.
- Het midden- en kleinbedrijf ten opzichte van grote bedrijven binnen de BBE.

Om de transitie naar de BBE te versnellen streeft het Rijk ernaar om een level playing field te creëren voor bedrijven in de BBE. Deze bedrijven kunnen hierdoor concurreren met bedrijven die gebruik maken van fossiele grondstoffen. Het Programma inventariseert waar bedrijven binnen de Nederlandse BBE geen level playing field ervaren en waar deze belemmeringen de transitie naar de BBE wezenlijk beperken. De door het bedrijfsleven als prioritair benoemde belemmeringen zullen door het Rijk worden weggenomen of verzacht, om zo investeringen aan te trekken en te stimuleren. Dit laat onverlet dat een aantal operationele belemmeringen op het gebied van level playing field al zijn weggenomen. Denk hierbij aan het in Nederland gelijk beoordelen van BBE installaties voor vergunningen en het aanpassen van de SDE voor het subsidiëren van het hergebruik van restwarmte die bij vergisting vrijkomt.

Accijnzen en belastingen - 4 belemmeringen

Een fundamentele verkenning is uitgevoerd naar de onderliggende oorzaken, de beleidskeuzes en standpunten van de verschillende stakeholders. Accijnzen en belastingen zijn belangrijke beleidsinstrumenten die economische activiteiten sturen en zorgen voor inkomsten van de overheid. De samenhang tussen deze aspecten is uitgezocht.

Ondernemers benoemen de importheffingen op bio-ethanol als een belemmering voor het gebruik van deze grondstof in de BBE. Een verkenning is uitgevoerd naar de effecten van deze importheffingen op het gebruik van bio-ethanol in de BBE. Deze heffingen belemmeren ondernemers een goede business case op te zetten in hun concurrentie met fossiele grondstoffen. Sinds deze verkenning vindt er een verschuiving plaats binnen de chemie- en energiesector door de mogelijke winning van schaliegas. Schaliegas is goedkoop en kan zowel door de chemie- en energiesector worden gebruikt. Hiermee is het de vraag of het gebruik van bio-ethanol zelfs met het afschaffen van importheffingen rendeert. De verwachting is dat het wegnemen van de importheffingen vanwege schaliegas extra investeringen in de BBE belemmeren. Een verdere verkenning naar de effecten van het wegnemen van importheffingen voor andere grondstoffen, zal inzicht geven in de mogelijkheden om deze op te lossen.

Veredeling - 1 belemmering

De belemmering met betrekking tot het veredelen van gewassen in de BBE is verkend. Uit de verkenning blijkt dat het gebruik van veredelings technieken middels GMO binnen de bestaande richtlijnen mogelijk is. Zeker wanneer de productie in gesloten omstandigheden plaatsvindt en de grondstoffen gebruikt worden voor materialen of de farmaceutische industrie. Voor de goedkeuring zijn Europese procedures afgesproken. De bedrijven die met andere, niet traditionele veredeling, aan de slag willen, zijn hiermee terughouden vanwege ondermeer maatschappelijke weerstand. Deze belemmering is daarmee geen specifieke BBE maar een agrosector brede belemmering.

3.4 Voortgang oplossen belemmeringen

Voortgang naar cluster of fundamenteel thema

Om op hoofdlijnen een beeld te geven van de resultaten van de hiervoor benoemde inspanningen, zijn de resultaten per cluster in tabel 1 weergegeven.

Tabel 1. Resultaten per cluster

Cluster	Opgelost	In bewerking	Aanpassing ongewenst	Nog op te pakken	Totaal
Vergisting	20	10	3	0	33
Hout	3	2	0	0	5
Afval	0	1	0	1	2
REACH	1	0	0	0	1
Level Playing Field	0	3	0	0	3
Certificering en duurzaamheid	0	2	0	7	9
Accijnzen en belastingen	0	4	0	0	4
Veredeling	0	1	0	0	1
Overig	0	0	0	11	11
Totaal	24	23	3	19	69

Op basis van tabel 1 komt naar voren dat:

- Het Rijk voor 24 belemmeringen maatregelen heeft genomen om de belemmeringen op te lossen. Hierbij gaat het zowel om aanpassen van wet- en regelgeving als het voorlichten van decentrale overheden en ondernemers over de oplossing voor deze belemmeringen.
In de clusters Vergisting, Hout en REACH zijn belemmeringen weggenomen of het effect verzacht. Een voorbeeld van een verzachtte belemmering is *'REACH registratie BBE componenten leidt tot hoge kosten'*. Voor bedrijven binnen de BBE is een mentortraject REACH in het leven geroepen. De mentoren ondersteunen als REACH-deskundige bedrijven in de BBE.
- Voor 23 belemmeringen lopen op dit moment trajecten bij de inhoudelijke vakdepartementen of het Programma. Ten aanzien van de fundamentele belemmering *'Certificering voor duurzaamheidseisen zijn niet eenduidig'* wordt een verkenning uitgevoerd naar de effecten van de belemmering en de mogelijke oplossingsrichtingen.
- Voor 3 belemmeringen is aanpassing ongewenst en wordt geen oplossing gerealiseerd. De inspanningen van het Programma hebben niet geleid tot het wegnemen van deze belemmeringen. Het aanpassen van deze belemmeringen gaat namelijk ten koste van maatschappelijke belangen die de overheid borgt. De belemmeringen *'Digestaat wordt gezien als verpompbare mest'*, *'Voor de opslag van biogas in tanks moeten omvangrijke vergunningprocedures worden doorlopen'* en *'Digestaat wordt volledig beschouwd als dierlijke mest terwijl dit niet volledig bestaat uit mest'* worden niet opgelost. Deze belemmeringen botsen met omgevingsbelangen, zoals veiligheid en milieu.
- Voor 19 belemmeringen is op basis van de prioritering besloten om deze in de eerste tranche niet op te pakken.

Voortgang naar typering

Bij het weggemenen van de belemmering is aangesloten bij de indeling die is gehanteerd in het onderzoek 'Botsende belangen in de biobased economy'. De 69 geïnventariseerde belemmeringen zijn ingedeeld in:

1. Operationele belemmeringen
2. Structurele belemmeringen
3. Botsende belemmeringen
4. Fundamentele belemmeringen

In tabel 2 zijn de resultaten per typering weergegeven.

Tabel 2. Resultaten per typering

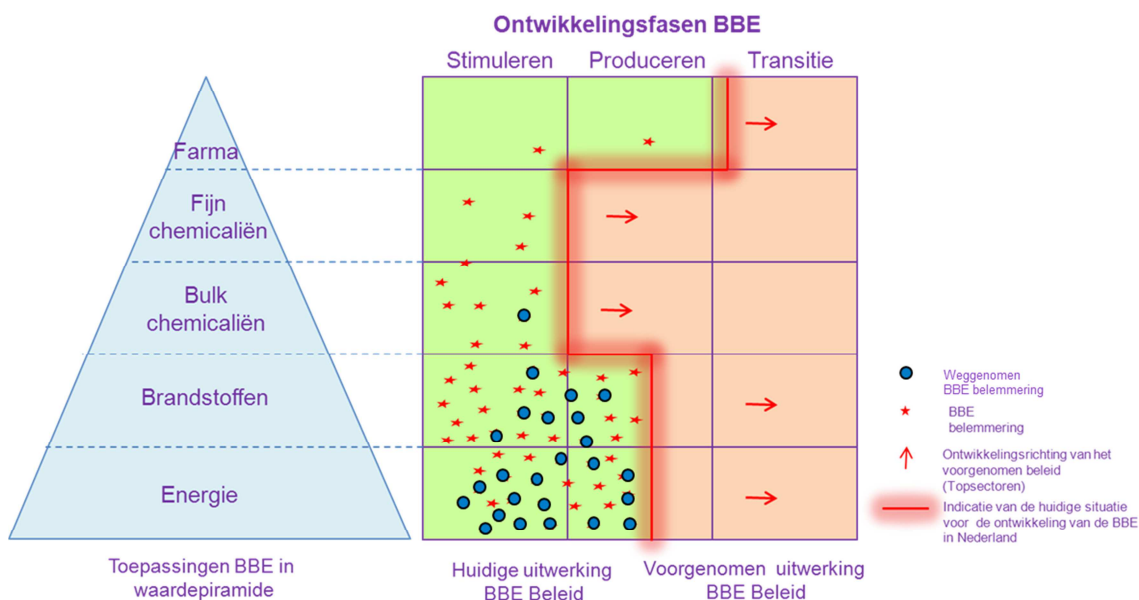
	Opgelost	In bewerking	Aanpassing ongewenst	Nog op te pakken	Totaal
Operationeel	22	3	0	1	26
Structureel	1	6	0	3	10
Botsend	1	1	3	5	10
Fundamenteel	0	13	0	10	23
Totaal	24	23	3	19	69

Uit tabel 2 komt naar voren dat:

- Het grootste deel van de operationele belemmeringen is door maatregelen van het Rijk weggenomen. Hierbij gaat het onder meer om de belemmering '*Niet duidelijk of bio-wkk valt onder industriële of agrarische bedrijfstak*'. Het communiceren van de oplossingen naar het bedrijfsleven en decentrale overheden is hierbij van belang. Dit is mogelijk een taak van Infomil en Antwoord voor bedrijven. Het kan echter voorkomen dat ondernemers in de praktijk tegen deze belemmeringen aanlopen. Hoofdstuk 5.2 gaat nader in op de onderliggende mechanismen.
- Eén structurele belemmeringen is opgelost. De structurele belemmering '*Het afzetten van digestaat kost ondernemers geld.*' is weggenomen, doordat het ministerie van I&M uitstel heeft gegeven voor biomassa ketels om te voldoen aan de strengere emissie-eisen. Daarnaast werkt men voor zes belemmeringen aan oplossingen.
- De botsende belemmering '*REACH registratie BBE componenten leidt tot hoge kosten*' wordt verzacht door maatregelen vanuit het ministerie van I&M.
- Meer dan de helft van de fundamentele belemmeringen wordt meegenomen in de verkenningen worden uitgevoerd, zoals deze in hoofdstuk 3.3 zijn weergegeven. Vanwege de complexe aard en omvang van deze belemmeringen is niet duidelijk of en wanneer deze belemmeringen worden opgelost.

Inspanningen binnen de waarde piramide

Het Programma en de samenwerkingspartners hebben 24 belemmeringen weggenomen. Met het uiteenzetten van deze resultaten in de waarde piramide wordt duidelijk op welke wijze deze inspanningen een bijdrage leveren aan de transitie van de Nederlandse BBE.

Figuur 3. Oplossingen in de waarde piramide

De Nederlandse BBE bestaat op dit moment voor het grootste deel uit ondernemers die energie en brandstoffen produceren uit biomassa. Hier komt het grootste aantal belemmeringen voor. Een groot aantal belemmeringen doet zich dan ook voor in de relatief laagwaardige toepassing van biomassa onder in de cascade. Figuur 3 maakt duidelijk dat de inspanningen een groot deel van deze belemmeringen hebben weggenomen.

Het wegnemen van de overige belemmeringen stimuleert de cascadering en het hoogwaardige gebruik van biomassa. Dit leidt tot de transitie van de BBE naar een meer volwassen industrie. Dit volgt de ontwikkelingsrichting van het voorgenomen beleid, zoals dit bijvoorbeeld is verwoord in het Regeerakkoord van het kabinet Rutte II. Het wegnemen van deze belemmeringen is echter niet eenvoudig, het betreft namelijk vooral belemmeringen hoger in de cascade en dit betreffen vooral structurele en fundamentele belemmeringen. Het wegnemen van juist deze belemmeringen heeft toegevoegde waarde voor de Nederlandse economie en de BBE in het bijzonder.

4 Nieuwe BBE belemmeringen

4.1 Verzamelen en analyseren van casuïstiek

Het Programma onderhoudt intensief contact met ondernemers. Via verschillende activiteiten van het Programma en via de bedrijvenbijeenkomsten en de website van PBBE zijn 70 concrete signalen ontvangen van ondernemers die tegen een concrete belemmering in de BBE (of wel casuïstiek) aanlopen. Hiervoor is nagegaan of deze al zijn beschreven in de eerdere inventarisatie. Indien dit het geval is dan is de casus toegevoegd aan de betreffende belemmering. Wanneer een casus nieuw is en dus niet als belemmering is opgenomen in de eerdere inventarisatie van 69 belemmeringen, dan is sprake van een nieuwe - nog niet eerder geïdentificeerde - BBE belemmering.

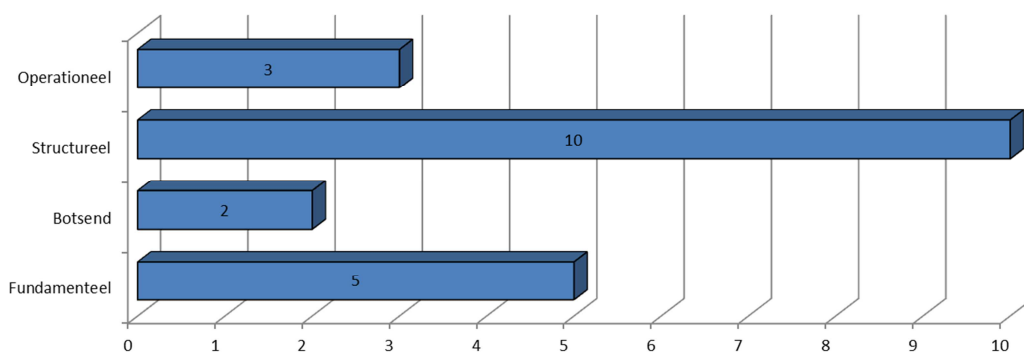
Een beperkt aantal van de aangedragen casuïstiek heeft geen betrekking op de BBE. Het gaat dan om andere beleidsvelden zoals de circulaire economie. Waar mogelijk zijn deze belemmeringen in een parallel traject geagendeerd⁶ of doorgegeven aan het betreffende beleidsdepartement.

Uit de inventarisatie van nieuwe belemmeringen blijkt dat ondernemers nog veel casuïstiek aandragen voor operationele belemmeringen. Deze zijn voor het overgrote deel bekend bij het Programma en gebruikt voor de onderbouwing van eerder geïnventariseerde belemmeringen. In hoofdstuk 5 is een uiteenzetting gegeven van de mogelijke oorzaken hiervoor.

4.2 Casuïstiek leidt tot nieuwe belemmeringen

20 nieuwe BBE belemmeringen

In dit onderzoek zijn de 20 nieuwe belemmeringen opgenomen die betrekking hebben op de BBE. Van de nieuwe belemmeringen is de typering nagegaan, die in figuur 4 is weergegeven.

Figuur 4. Indeling nieuwe belemmeringen naar typering

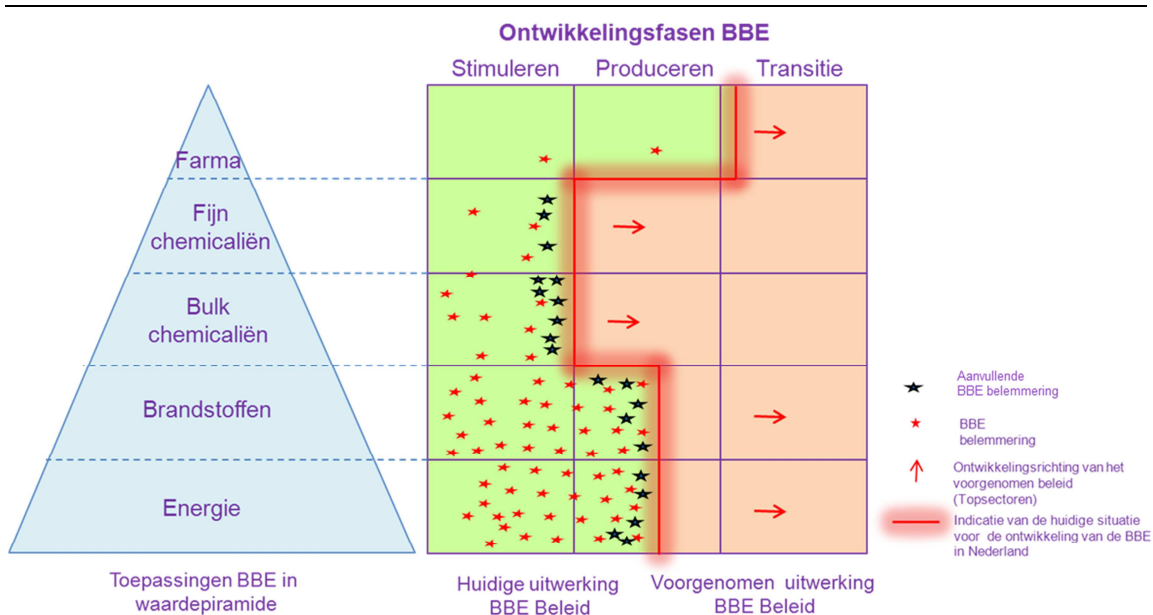
Het grootste deel van de nieuwe belemmeringen is structureel van aard. Dit is een verschuiving ten opzichte van de eerdere inventarisatie waarin vooral operationele belemmeringen zijn geïdentificeerd. Deze verschuiving past bij de voortgaande transitie van de BBE. Bedrijven gebruiken biomassa op een hoger niveau in de waardeketen en lopen tegen complexere belemmeringen aan. Hierbij gaat het om

⁶ Belemmeringen met betrekking tot de circulaire economie worden geagendeerd in een parallel traject dat het ministerie van EZ in de loop van 2013 opstart.

unieke aanvullende belemmeringen met de oorsprong in de regelgeving. Een voorbeeld van een aanvullende structurele belemmering is ‘Getorreficeerd materiaal kan niet als bulkgoed worden verscheept.’

Nieuwe belemmeringen hoger in de waarde piramide

De nieuwe belemmeringen hebben vooral betrekking op het beperken van de verdere transitie van de BBE en de hoogwaardige toepassing van biomassa. In de onderstaande figuur zijn de 20 nieuwe belemmeringen gepositioneerd in de waarde piramide. De figuur bevestigt dat de nieuwe belemmeringen naar verhouding meer betrekking hebben op activiteiten hoger in de waarde piramide. Hiermee lijkt de ontwikkeling van de BBE naar hoogwaardigere toepassingen te worden bevestigd. Het oplossen van deze belemmering levert naar verwachting dan ook meer toegevoegde waarde voor de Nederlandse economie en draagt bij aan de transitie van de BBE in Nederland.

Figuur 5. Aanvullende belemmeringen in de waarde piramide.

4.3 Totaal van de belemmering

Met de inventarisatie van de casuïstiek zijn naast de 69 bekende belemmeringen 20 aanvullende belemmeringen verzameld. Hiermee komt het totaal aantal belemmeringen in de BBE op 89. In de onderstaande tabel staat het aantal belemmeringen per typering weergegeven, waarbij eveneens de inspanningen inzichtelijk zijn gemaakt.

Tabel 3. Totaal van de belemmeringen

	Opgelost	In bewerking	Aanpassing ongewenst	Nog op te pakken	Aanvullende	Aanvullend in bewerking	Totaal
Operationeel	22	3	0	1	2	1	29
Structureel	1	6	0	3	8	2	20
Botsend	1	1	3	5	1	1	12
Fundamenteel	0	13	0	10	4	1	28
Totaal	24	23	3	19	15	5	89

Het Programma is aan de slag gegaan met een aantal van de aanvullende belemmeringen. Vijf belemmeringen zijn aangehaakt bij de clusters, zoals deze in paragraaf 2.2 zijn opgenomen. Deze vijf belemmeringen lopen mee in de bredere aanpak om te komen tot oplossingen.

5 Meer grip op BBE belemmeringen

5.1 Lopende projecten van het Programma

Uit de ervaringen van het Programma blijkt dat het oplossen van BBE belemmeringen een intensief traject is dat om veel afstemming en coördinatie vraagt. Daarom is nagegaan hoe meer grip is te krijgen op innovatie belemmerende wet- en regelgeving zodat deze eerder zichtbaar worden of kunnen worden voorkomen en sneller zijn op te lossen. Hiervoor zijn enkele projecten gestart om meer inzicht te krijgen in de achterliggende oorzaken.

Experimenteerzone BBE Noord Nederland

De KvK Noord Nederland is met gezamenlijke partners van het bedrijfsleven en de overheid een project gestart om na te gaan wat de mogelijkheden zijn voor een experimenteerzone. Het Programma en het ministerie van BZK vanuit het project “Right to Challenge” ondersteunen het project zowel inhoudelijk als procesmatig. De afspraken hieromtrent zijn vastgelegd in een Green Deal.

In de eerste fase van het project is geïnventariseerd welke bedrijven in de regio Noord Nederland actief zijn in de BBE. Op basis van gesprekken met de ondernemers is een overzicht met belemmeringen opgesteld. Dit overzicht is in lijn met de belemmeringen van het Programma en heeft op onderdelen de casuïstiek versterkt en enkele nieuwe belemmeringen opgeleverd.

De tweede fase van het project bestaat uit een juridische analyse van de belemmeringen en deze wordt in april afgerond. Het doel van deze analyse is om na te gaan op welke wijze een experimenteerzone de geïnventariseerde belemmeringen van de Noord Nederlandse bedrijven kan voorkomen.

In de derde fase van het project zullen de resultaten bestuurlijk worden afgestemd en zo mogelijk geïmplementeerd.

BBE Koplopers

In het koplopersloket worden drie BBE ondernemers gevolgd bij hun ontwikkeling en marktbenadering van BBE producten. Deze casussen worden gebruikt om inzicht te krijgen in de achterliggende oorzaken van belemmeringen die er bestaan voor de marktintroductie en ontwikkeling van BBE producten.

Bij twee BBE koplopers blijkt dat belemmeringen vooral ontstaan door onzekerheid over wat regelgeving wel en niet toestaat of het niet kunnen vinden van de juiste deskundigen binnen de overheid die kunnen aangeven wat binnen de wettelijke kaders mogelijk is. De rol die de overheid hierin zelf heeft, blijkt beperkt te worden ingevuld. Zo is in een geval een ondernemer beperkt voorgelicht. In de andere casus blijkt de overheid zelf barrières te veroorzaken vanwege onbekendheid en onzekerheid met de aanbestedingsregelgeving.

De derde BBE koploper heeft door zelfstudie kennis genomen van de regelgeving en is nagegaan aan welke eisen zijn innovatie moet voldoen. Dit heeft de ondernemer meerdere jaren van studie en overleg met de overheid gekost. Op basis van de ervaringen van deze casus komt naar voren dat hulpmiddelen zoals Antwoord voor bedrijven niet volledig voldoen, omdat deze beperkt inzicht geven in de interpretatieruimte binnen de wet- en regelgeving.

Een eerste voorzichtige conclusie ten aanzien van de BBE koplopers is dat ondernemers geen juristen noch bestuurskundigen zijn en daardoor grote moeite hebben om de regelgeving te interpreteren en de weg te vinden binnen de overheid. Het extern inhuren van dergelijke expertise is voor koplopers vaak een relatief grote investering.

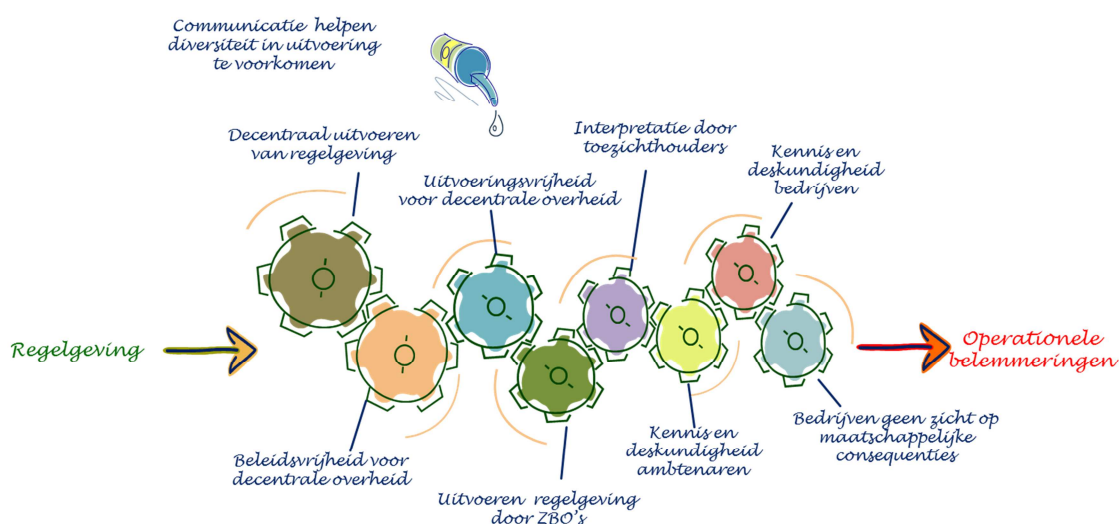
Mechanismen Belemmeringen BBE

Het Programma spant zich samen met haar samenwerkingspartners in om belemmeringen weg te nemen. Zo is onder andere regelgeving aangepast, zijn handleidingen voor medeoverheden opgesteld en zijn

ondernemers in de BBE gericht voorgelicht. Uit de nieuwe casuïstiek die door het Programma is verzameld, blijkt echter dat ondernemers bepaalde opgeloste belemmeringen nog steeds ervaren.

Om meer grip te krijgen op de belemmeringen is door het Programma nagegaan waardoor deze BBE belemmeringen, ondanks de inspanningen van de overheid, blijven bestaan. Hieruit blijkt dat voor de uitvoering van de regels de interpretatie tot op het niveau van de individuele ondernemer over veel verschillende schakels loopt. De vele schakels tussen de wet en de praktijk vergroten de kans op belemmeringen in de praktijk. Dit zogenaamde mechanisme is in de onderstaande figuur voor de operationele belemmeringen beschreven.

Uit het mechanisme van de belemmeringen blijkt onder meer dat de uitvoering van wettelijke taken, de kans op belemmeringen (zoals een verschillend level playing field binnen Nederland) vergroot. Dit geldt overigens niet alleen voor BBE belemmeringen. Om instroom van nieuwe belemmeringen te beperken, is het dus belangrijk om na te gaan hoe deze mechanismen zijn te beheersen. Uit de ervaringen van het Programma blijkt (uit onder meer de communicatie over de regelgeving voor vergistingsinstallaties) dat communicatie operationele belemmeringen kan beperken. Dit is dan ook de spreekwoordelijke olie in de machine. Het Programma onderzoekt het mechanisme en de mogelijkheid om met het inzetten van verschillende communicatie middelen, de belemmeringen merkbaar op te lossen.

Figuur 6. Mechanismen die de effectiviteit van oplossingen beperken

5.2 Merkbaarheid van het Programma

Voor BBE ondernemers

Het Programma “Wegnemen belemmeringen BBE” stelt de ondernemer centraal. Deze benadering geeft - naast heldere casussen en daarmee onderbouwde belemmeringen - ook de mogelijkheid om ondernemers in de BBE direct te ondersteunen. Voor deze ondernemers is de rol van het Programma dan ook direct merkbaar. Bovendien geeft deze aanpak ook de andere beleidsdirecties en departementen (zoals I&M) de mogelijkheid om op basis concrete casuïstiek oplossingen te vinden voor belemmeringen in beleid, wet- en regelgeving en de implementatie daarvan.

In hoeverre dit resultaat merkbaar is voor ondernemers is afhankelijk van de mate waarin de communicatie over de oplossingen de doelgroep bereikt. Het Programma werkt eraan om via diverse communicatiekanalen deze informatie beschikbaar te krijgen bij ondernemers, vergunningverleners en handhavers.

Uit gesprekken met doelgroepen en gehouden tijdens workshops en bijeenkomsten van het Programma, blijkt dat in ieder geval deze ondernemers op de hoogte zijn. Ook BBE ondernemers met een Green Deal hebben een direct merkbaar effect omdat wanneer zich hier belemmeringen voordoen deze direct worden opgelost of opgepakt.

De effecten van de inspanningen van het Programma en de invloed op de transitie van de BBE zijn met de huidige methodieken moeilijk kwantitatief meetbaar. Het aantal extra nieuwe investeringen van innovatieve bedrijven als gevolg van het wegnemen van de 24 belemmeringen in de BBE is niet gekwantificeerd.

Voor de overheid

Bij het opstellen van wet- en regelgeving is het niet altijd mogelijk te anticiperen op innovaties en nieuwe ontwikkelingen. Het is logisch dat de nieuwe belangen zoals binnen de opkomende BBE, soms schuren met de bestaande wet- en regelgeving. Het vraagt creativiteit om deze bestaande wet- en regelgeving goed toe te passen bij investeringen van innoverende ondernemers. Als dat niet mogelijk is kan heroverweging van de regels nodig zijn om belemmeringen weg te nemen of te verzachten.

Om gericht met de samenwerkingspartners te komen tot oplossingen werkt het Programma met heldere casuïstiek en daarmee onderbouwde belemmeringen. Door deze werkwijze kan gericht gezocht worden naar duidelijkheid ten aanzien van een belemmering. Uit de ervaringen tot nu toe blijken het Programma en de samenwerkingspartners hiermee elkaar te versterken en oplossingen sneller beschikbaar te komen.

5.3 Ervaring met de aanpak

De aanpak van het Programma om zich te richten op innovatie belemmerende wet- en regelgeving en uitsluitend te werken met concrete casuïstiek, heeft inmiddels de eerste merkbare resultaten opgeleverd. De onderstaande punten geven een beeld van de ervaringen van het Programma met deze gekozen aanpak:

- *Wegnemen belemmeringen BBE tijdrovend*
Bij de belemmeringen binnen de BBE is geen sprake van laaghangend fruit. De BBE is een complex werkgebied, hierdoor hebben de belemmeringen een ingewikkelde onderliggende problematiek. Het vraagt goed zicht op de belemmeringen om deze op een juiste wijze weg te nemen.
- *Indeling naar operationeel, structureel, botsend en fundamenteel werkt*
Het indelen van de belemmeringen naar operationeel, structureel, botsend en fundamenteel geeft richting bij het oplossen van de belemmeringen. De verwachtingen met betrekking tot het oplossen van de belemmeringen zijn aan de hand van deze indeling te managen. Deze indeling wordt ook in andere onderzoeken overgenomen.
- *Ervaringen van bedrijfsleven van belang*
Om de belemmeringen voor bedrijven merkbaar weg te nemen is het van belang de belemmeringen scherp op het netvlies te krijgen. Praktijkervaringen van bedrijven zijn hierbij van groot belang, er is immers vaak een probleem achter de belemmering. Deze ervaringen bieden aanwijspunten om deze belemmeringen weg te nemen.
- *Verbreiding van de aanpak leidt tot concretere onderbouwing van belemmeringen*
De BBE wordt in brede zin opgepakt. Naast het PBBE programma Botsende Belangen in de BBE zijn in Nederland - veelal in samenwerking met het PBBE - initiatieven gestart om de transitie van de BBE te versnellen. De Green Deals, Koplopers aanpak en het KvK initiatief in Noord Nederland voor een experimenteerzone BBE, leveren vooral concrete casuïstiek voor de bestaande belemmeringen. Daarnaast zijn met deze initiatieven enkele aanvullende belemmeringen in kaart gebracht.
- *Belemmeringen niet altijd specifiek voor de BBE*
Een deel van de belemmeringen speelt breder dan alleen de BBE. Een goede en effectieve aanpak vraagt een bredere aanpak samen met de andere innovatieve sectoren. Zo kunnen de geleverde inspanningen niet alleen belemmeringen voor ondernemers in de BBE wegnemen, maar deze belemmering voor ondernemers in de gehele breedte wegnemen.
- *Mechanismen beperken merkbaarheid oplossingen*
Binnen het traject is een deel van de belemmeringen weggenomen. Ondernemers kunnen desondanks in de praktijk nog tegen deze belemmeringen aanlopen. In hoofdstuk 5.2 is ingegaan op de mechanismen die de effectiviteit van de inspanningen beperken.

1. 24 van 69 belemmeringen zijn weggenomen

Het PBBE heeft samen met de inhoudelijke vakdepartementen veel inspanningen geleverd om de belemmeringen voor ondernemers in de BBE weg te nemen. Deze inspanningen hebben geresulteerd in het wegnemen van 24 belemmeringen. De opgeloste (vooral operationele) belemmeringen hebben betrekking op het gebruik van biomassa in de energiesector.

Het programma werkt nog verder aan 23 belemmeringen. Voor de overige en de nieuwe belemmeringen moeten opnieuw prioriteiten worden gesteld om vast te stellen welke belemmeringen het programma als eerste gaat oppakken.

2. Fundamentele belemmeringen vragen om beleidsmatige heroverweging

Het wegnemen van de fundamentele belemmeringen is complex. Het vraagt een goede analyse van het beleid en de daarin gemaakte keuzes. Deze belemmeringen raken immers verschillende maatschappelijke belangen. Het Programma heeft aan de hand van concrete casuïstiek vier fundamentele thema's verkend en het krachtenveld in kaart gebracht. Voor Certificering en duurzaamheid geeft dit inzichten die kunnen bijdragen tot oplossingen. Voor level playing field zijn de eerste stappen gezet om hier grip op te krijgen. Voor de transitie naar BBE is het belangrijk dit onderwerp nader in te vullen. Bij beide thema's speelt het dat het innovatieve MKB andere belemmeringen ervaart dan het grootbedrijf.

Het aanpassen van het beleid, de wet- en regelgeving en indien nodig beïnvloeden van de internationale agendering is een langdurig proces. De rol van het Programma bij het oplossen hiervan is beperkt.

3. Nieuwe belemmeringen vooral structureel en hoger in de cascade

Het Programma heeft 20 nieuwe belemmeringen geïdentificeerd op basis van signalen van ondernemers in de BBE. Ongeveer de helft van deze nieuwe belemmeringen is structureel van aard, wat betekent dat de wet- en regelgeving een barrière vormen voor de transitie naar de BBE. Deze wet- en regelgeving is inmiddels voor deze belemmeringen zoveel mogelijk in kaart gebracht.

De nieuwe belemmeringen hebben naar verhouding meer betrekking op activiteiten hoger in de cascadering. Hiermee lijkt de ontwikkeling van de BBE naar hoogwaardigere toepassingen te worden bevestigd. Het oplossen van deze belemmeringen levert dan ook meer toegevoegde waarde voor de Nederlandse economie en draagt bij aan de transitie van de BBE in Nederland.

4. Meer grip door focus op innovatie belemmerende wet- en regelgeving

Het Programma heeft een duidelijke focus op innovatie belemmerende wet- en regelgeving. Uit de ervaringen met concrete casuïstiek, ondersteuning van projecten zoals de Experimenteerzone Noord Nederland en de projecten met de koplopers, blijkt dat belemmeringen vroegtijdig zijn te signaleren en daarmee beter te voorkomen. Het ondersteunen van innovatieve koplopers en de green deals zijn hiervan goede voorbeelden.

Het Programma gebruikt de ervaringen en inzichten (zoals de mechanismen die ten grondslag liggen aan de steeds terugkerende operationele belemmeringen) voor het oplossen van de nog openstaande en nieuwe belemmeringen. Hiermee wordt de grip op de BBE belemmeringen versterkt en kunnen ondernemers gericht worden ondersteund om te investeren in de BBE.

Het beeld is dat een deel van de BBE belemmeringen generiek is voor innovatieve bedrijven in Nederland. Door de aanpak te verbreden naar innovatieve topsectoren en groene groei is het draagvlak voor aanpassen van beleid en/of wet- en regelgeving te versterken. Om dat te bevorderen zet het kabinet in op een 'stimulerend kader met dynamiek bevorderende wet- en regelgeving.

Het Programma heeft formeel beperkte mogelijkheden om belemmeringen in de BBE weg te nemen. Het gros van de belemmeringen vloeit voort uit regelgeving van de vakdepartementen of is het gevolg van de uitvoering door uitvoeringsorganisaties en decentrale overheden. Draagvlak bij deze partijen is essentieel voor het wegnemen van de belemmeringen.

Het Programma heeft hierbij een duidelijk rol voor het agenderen van de belemmeringen en monitoren van de voortgang om te komen tot concrete oplossingen voor ondernemers in de BBE.

5. Door de clustering zijn meer belemmeringen aangepakt

De belemmeringen zijn door ondernemers aangedragen en hierdoor is concrete casuïstiek gebruikt. Met deze benadering kan goed worden doorgevraagd om het juiste probleem op tafel te krijgen en is met de ondernemers te zoeken naar oplossingen en te toetsen of de oplossing ook passend is. Deze aanpak lijkt goed te werken. Hierbij heeft het Programma gewerkt met clusters van belemmeringen.

Het clusteren is in dit traject succesvol gebleken. Door de belemmeringen in samenhang en integraal te benaderen was het mogelijk om meer dan alleen de top 25 belemmeringen aan te pakken. Bovendien heeft deze benadering ook voor de bedrijven, samenwerkingspartners en andere stakeholders efficiencyvoordelen gehad. Zo was het mogelijk om de oplossingen voor een aantal weggenomen belemmeringen te toetsen met alle relevante stakeholders en het bedrijfsleven.

Het Programma zal de bestaande werkwijze met clusters blijven hanteren. De overige en de nieuwe belemmeringen kunnen in deze of nieuwe clusters (bijvoorbeeld: "Vergunningen" en "Subsidie algemeen") worden ondergebracht.

Bijlagen bij rapportage:

‘Wegnemen van belemmeringen in de biobased economy’

I. Belemmeringen in de BBE

I. Belemmeringen in de BBE

In de onderstaande tabel zijn de belemmeringen opgenomen. In deze tabel is het stoplicht model opgenomen. Is het stoplicht groen dan is de belemmering opgelost, oranje is de belemmering in bewerking, rood aanpassing ongewenst en kleurloos nog op te pakken.

Nr.	Belemmeringen	Type belemmering	Stoplicht
1	Voorwaarden subsidie te breed geformuleerd. De subsidies (MEP/SDE) voor de productie van groen gas wordt ook gebruikt voor het naleven van de bijmengverplichting, hierdoor is minder subsidie beschikbaar voor nieuwe ontwikkelingen in de BBE.	Operationeel	Groen
2	Biogas wordt niet altijd als duurzaam beschouwd. Biogas wordt beperkt als duurzaam beschouwd.	Operationeel	Groen
3	Organische reststromen (biomassa) vallen onder afvalregelgeving. Organische reststromen worden beschouwd als afval. Hierdoor moeten bedrijven een afvalverwerkingsvergunning aanvragen. Een groot aantal bedrijven doet dit niet vanwege hoge kosten en te nemen voorzieningen voor het verkrijgen van deze vergunning. Of omdat zij niet het imago van afvalverwerker wil hebben (vergunninghouders staan op een openbare lijst).	Operationeel	Groen
4	Bezwaar- en beroepsprocedures vertragen initiatieven co-vergisting. Co-vergisting van bijvoorbeeld mest is een generieke BBE-toepassing. Desondanks is er bij veel burgers onzekerheid over de risico's voor de lokale omgeving. Dit leidt er toe dat alle bezwaar- en beroepsprocedures worden aangegegrepen en dus te lange doorlooptijden voor vergunningen (zoals de omgevingsvergunning).	Operationeel	Groen
5	Onvoldoende kennis over (mono- en co-) vergisting bij het bevoegd gezag. Vergunningverleners hebben beperkte kennis over vergistingsinstallaties en de omgevingsrisico's die hieraan zijn verbonden. Het gevolg is dat bij het aanvragen van de omgevingsvergunning door het bevoegde gezag extra onderbouwing wordt gevraagd en overbodige (dure) (veiligheids)voorzieningen in de vergunningvoorschriften worden vereist.	Operationeel	Groen
6	WKK-installatie kunnen niet aan elektriciteitsnet worden aangesloten. Door een capaciteitsgebrek kunnen op biogas gestookte Warmte- Krachtkoppelingsinstallaties niet op het elektriciteitsnet worden aangesloten. Hierdoor zijn dergelijk installaties niet of aanzienlijk later rendabel dan begroot.	Operationeel	Groen
7	Bevoegde gezag gaat verschillend om met vergelijkbare BBE installaties. Het bevoegde gezag beoordeelt vergelijkbare BBE installaties - zoals co-vergisting en opslagvoorzieningen - verschillend waardoor (vergunning)eisen binnen Nederland niet uniform zijn. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat voor de beoordeling van deze installaties specifieke kennis nodig is en kennis uitwisseling tussen bevoegde gezagen maar zeer beperkt plaatsvindt.	Operationeel	Groen
8	Onduidelijkheid in bestemmingsplannen of BBE- activiteiten mogelijk zijn. In bestemmingsplannen is beschreven welke activiteiten in een gebied onder welke voorwaarden (zoals bouwhoogte) mogen worden uitgevoerd. BBE- activiteiten zijn vaak innovatief waardoor deze niet direct in het bestemmingsplan passen en een wijziging van het bestemmingsplan moet worden aangevraagd. Dit is een extra en bovendien lange procedure.	Operationeel	Groen
9	Vergunningstrajecten hebben een lange doorlooptijd. Voor een groot aantal activiteiten binnen de BBE is een omgevingsvergunning vereist. Het aanvragen van een dergelijke vergunning kost veel tijd en geld, dit belemmert de ondernemers activiteiten binnen de BBE te ontplooiën.	Operationeel	Groen
10	Ontheffing opslag snoeihout belemmert efficiënte verwerking. Voor de opslag van meer dan 50 kuub (snoei)hout langs de weg is opslag snoeihout langs de weg gelimiteerd. Voor meer opslag dient een ontheffing te worden aangevraagd bij de provincie of gemeente, dit kost de ondernemers tijd en geld.	Operationeel	Groen
11	Hergebruik restwarmte niet subsidieel voor SDE. De SDE- regeling subsidieert initiatieven om restwarmte te hergebruiken niet. Hierdoor is het bijvoorbeeld niet mogelijk om het drogen van digestaat met restwarmte uit een vergister een rendabele investering te laten zijn.	Operationeel	Groen
12	Bij eigen gebruik biogas is productie ook met SDE niet rendabel. Dit wordt onder meer veroorzaakt doordat het zelf geproduceerde biogas dat voor eigen gebruik wordt ingezet niet valt binnen de SDE- regeling. Wanneer het eigen gebruik groot is ten opzichte van de totale biogas productie, is de biogasproductie niet meer rendabel (of zelfs niet meer kostendekkend).	Operationeel	Groen

Nr.	Belemmeringen	Type belemmering	Stoplicht
13	Groen gas HUB niet subsidiabel Groen Gas Hub is een slim en efficiënt productiemodel voor grootschalige groen gas productie. Via deze hub's wordt decentrale biogasproductie geschikt gemaakt en ingebracht in het gasleidingnetwerk van Nederland. Door het ontbreken van subsidie kan biogas niet efficiënt worden geleverd.	Operationeel	Groen
14	De Best Available Techniques ten aanzien van mestvergisting zijn niet bekend. In de omgevingsvergunning wordt ervan uitgegaan dat gebruik wordt gemaakt van de Best Available Techniques in verband met emissies van bijvoorbeeld NOx. Deze zijn zowel bij ondernemers als het bevoegd gezag niet bekend, waardoor vergunningsprocedures langdurig zijn.	Operationeel	Groen
15	Onduidelijke definitie afval belemmert hoogwaardige toepassing in BBE. Het is niet duidelijk tot welke categorie (gemende) afvalstoffen horen en op welke wijze deze internationaal mogen worden vervoerd (EVOA) of in de BBE kunnen worden ingezet. Gemengde restproducten worden als afval beschouwd, terwijl deze na scheiding wel zonder risico in de BBE kunnen worden ingezet.	Operationeel	Oranje
16	SDE niet toegekend op basis meest hoogwaardige toepassing. De SDE leidt ertoe dat productie van groene stroom (lager waardig) rendabeler is dan productie groen gas (hoger waardig). Hierdoor wordt in de beoordeling van de SDE regeling geen rekening gehouden met het niveau in de waardepiramide van BBE.	Operationeel	Groen
17	Het is voor ondernemers niet bekend of in de vergisters gebruik kan worden gemaakt van dierlijk materiaal. Door onduidelijkheid ten aanzien van de EU-verordening 1774/2002 is niet bekend of gebruik kan worden gemaakt van dierlijk materiaal in vergisters.	Operationeel	Groen
18	Niet duidelijk of bio-wkk valt onder industriële of agrarische bedrijfstak. In bestemmingsplan is aangegeven of in een gebied industriële of agrarische activiteiten mogen worden uitgevoerd. Het is niet duidelijk of vergisting gecombineerd met een energieopwekking (bio-wkk) een industriële of agrarische activiteit is.	Operationeel	Oranje
19	C-hout (gebruikt hout) kan niet worden gebruikt als biomassa. Volgens ondernemers kan C-hout niet worden gebruikt als biomassa, terwijl regelgeving in het buitenland dit wel toelaat.	Operationeel	Groen
20	Heterogeen as na verbranding kan niet worden verwerkt in beton. As dat vrijkomt in de verbranding van biomassa kan volgens bedrijven niet worden gebruikt in beton. Volgens het ministerie is dit niet juist, alleen gevaarlijk afval mag niet worden ingesloten en de draagkracht van het beton moet binnen de norm blijven.	Operationeel	
21	Wijze waarop biogasleiding worden beschouwd voor ondernemers niet duidelijk. Onduidelijkheid over de wijze waarop de gasleidingen van biogas worden beschouwd door de overheid. Aardgasleiding valt onder toezicht overheid en anders onder productieleiding en het bedrijf verantwoordelijk voor deze gasleidingen.	Operationeel	Oranje
22	Onderscheid naar verschillende typen gas leidt tot onduidelijkheid SDE. Gas wordt in verschillende typen onderscheiden zoals groen gas, biogas, hernieuwbaar gas e.a. De SDE is niet duidelijk welke typen gasprojecten subsidiabel zijn.	Operationeel	Groen
23	Bij ondernemers heerst er onduidelijkheid over accijnzen op buiten het gasnet geleverde biogas. De accijnsregelgeving van biogasleveringen buiten het gasnet om zijn voor ondernemers niet duidelijk. Op vloeibaar biogas moeten accijnzen worden geheven, terwijl op gas energiebelasting verschuldigd is. Voor veel ondernemers is dit zeer complex.	Operationeel	Groen
24	Om stoffen te kunnen co-vergisten werken de afvalstoffenregelgeving en de meststoffenregelgeving elkaar tegen. Alleen wanneer stoffen op de positieve lijst staan vermeld mag het digestaat worden uitgereden als mest. Anders wordt het restproduct beschouwd als afval (ook als deze stof volgens de Kaderrichtlijn afvalstoffen niet wordt beschouwd als afval). De meeste co-materialen zijn afvalstoffen. Deel daarvan valt onder afvalstoffenregelgeving van hoofdstuk 10 uit de Wet Milieubeheer en een deel niet (namelijk stro en ander niet-gevaarlijk materiaal uit land- en bosbouw).	Structureel	Oranje
25	Onderzoeken naar innovaties in de BBE moeten worden gemeld binnen de EU. Onderzoeksprojecten door de Nederlandse overheid of in samenwerking met de overheid moeten worden gemeld aan het CREST. Dit leidt tot lange doorlooptijden en kost veel geld, waardoor onderzoeken naar innovaties niet altijd worden uitgevoerd.	Structureel	
26	Uitgangspunten SDE leggen risico's vooral bij de ondernemer. Met een looptijd van de SDE van 12 jaar is een slecht productiejaar moeilijk te compenseren. Daar-naast gaat de SDE uit van vaste grondstofprijzen terwijl deze in de praktijk variëren. De productie is daarnaast niet optimaal, omdat wordt uitgegaan van de vollasturen. De SDE gaat uit van een beperkt aantal vollast-uren waarop de vergistingsinstallatie draait. Wanneer in de praktijk het aantal vollast-uren hoger wordt en dus de installatie meer biogas levert dan voorzien dan levert dit voor de ondernemer niet meer op. De markt wil en kan dus meer biogas produceren dan dat via de SDE subsidieerbaar is.	Operationeel	Groen
27	Waterfractie na vergisting te zuur voor lozing. Bij het vergisten van mest neemt de zuurtegraad van de waterfractie door de Humuszuren toe. Deze zuren zijn niet uit het water te verwijderen en er wordt nu een zure waterfractie geloosd.	Operationeel	Groen

Nr.	Belemmeringen	Type belemmering	Stoplicht
28	Consument kan nog geen groen gas tanken. Het ingevoerde biogas dat door de vervoerssector wordt getankt, wordt beperkt als 'groen' beschouwd. Alleen het direct tanken bij de bron wordt als groene brandstof beschouwd, leveringen via het aardgasnetwerk beperkt. Daarnaast zijn er een beperkt aantal aardgastankstations in Nederland.	Structureel	Oranje
29	Vergunningen belemmeren het gebruik van nieuwe innovatieve technieken. In de omgevingsvergunning wordt beperkt rekening gehouden met toekomstige innovatieve technieken, waardoor deze bij de productie beperkt kunnen worden gebruikt. Indien ondernemers gebruik willen maken van deze innovatieve techniek moet de vergunning worden geactualiseerd.	Structureel	
30	Het afzetten van digestaat kost ondernemers geld. Met het vergisten van de mest, wordt deze nog steeds beschouwd als dierlijke mest. Hiermee is het mestprobleem niet direct weggenomen. Ondernemers die het digestaat willen afzetten moeten hiervoor kosten betalen.	Structureel	Oranje
31	Bedrijven moeten hoge kosten maken om substraten op de positieve lijst te krijgen die bij vergisting mogen worden gebruikt. Om substraten te mogen gebruiken in een vergister, moeten deze op de positieve lijst vermeld staan. Het kost bedrijven erg veel geld om deze substraten op deze positieve lijst te krijgen.	Operationeel	Groen
32	Digestaat wordt gezien als verpompbare mest. Digestaat wordt nu altijd gezien als verpompbare mest en kan niet het gehele jaar worden uitgereden. De dikke mestfractie echter wel en gedroogd digestaat zou kunnen worden beschouwd als niet-verpompbare mest, maar als dikke mestfractie.	Botsend	Rood
33	Emissie eisen leidt tot hoge kosten voor gebruik houtsnippers (biomassa) in energieproductie. Ondernemers die biomassa willen verbranden in houtketels voor de lokale energieproductie moeten voldoen aan de NER/BEMS emissie eisen. Het is kostbaar om te voldoen aan deze eisen, omdat de gebruikte houtketels afwijken van de standaard ontwerpen.	Structureel	Groen
34	Kwaliteitseisen voor het toevoegen van groen gas aan aardgasnetwerk niet duidelijk. Het is voor ondernemers niet duidelijk aan welke eisen groen gas moet voldoen om aan het aardgasnetwerk toe te voegen. Hierdoor wordt groen gas beperkt aan het aardgasnetwerk toegevoegd en belemmert dit de transitie naar de BBE.	Structureel	Oranje
35	Periodieke overproductie van biogas leidt tot lagere opbrengst. In de zomer is er meer productie van biogas dan vraag, dit drukt de prijs van het biogas. De productie in Nederland is echter nog steeds lager dan de totale vraag naar aardgas.	Structureel	Oranje
36	Hout mag in een beperkte periode worden gerooid, waardoor productie niet efficiënt is. Door de Flora- en Faunawet en de Habitatrichtlijn, mogen houtopstanden in een beperkte periode worden gerooid. Rooimachines worden hierdoor niet efficiënt ingezet, waardoor de kosten voor het rooien en de biomassa hoog zijn.	Structureel	Oranje
37	Geen toepassing voor algen die op een voedingsbodem van mest worden gekweekt Algen die op mest groeien worden beschouwd als mest, zolang zij groeien in de mestbassins. Indien de algen worden gescheiden is het geen mest meer.	Structureel	
38	Kosten voor het in productie brengen van innovaties zijn zeer hoog. Bedrijven moeten grote investeringen doen om innovaties op te schalen naar een productieniveau.	Fundamenteel	
39	In de BBE wordt beperkt geïnvesteerd door durfkapitalisten. Bedrijven moeten grote investeringen doen om innovaties op te schalen naar een productieniveau.	Fundamenteel	
40	Transitie is in handen van gevestigde orde. Veel bedrijven investeren in fossilbased economy, waardoor de transitie beperkt van de grond komt.	Fundamenteel	
41	Terugverdientijd van investeringen in de BBE in Nederland meer dan 1 jaar. Hierdoor is het niet aantrekkelijk om te investeren in de BBE en kiest men voor de economie gebaseerd op fossiele grondstoffen. In deze sectoren kan namelijk wel een terugverdientijd van 1 jaar gerealiseerd	Fundamenteel	
42	Overheid kan beperkt investeren in de BBE. De overheid kan beperkt investeren in de BBE, terwijl de fossilbased economy in het verleden direct en indirect is gefinancierd door de overheid. Bedrijven moeten zelfstandig deze investeringen doen. Overheid kan wel optreden als 'launching customer'.	Fundamenteel	
43	Algen of componenten worden niet beschouwd als biologische voeding. Algen of componenten hieruit worden niet beschouwd als biologische voeding en mogen hierdoor niet aan biologische voeding worden toegevoegd. Dit beperkt de toepasbaarheid van algen.	Fundamenteel	
44	Certificering voor duurzaamheidseisen zijn niet eenduidig. De duurzaamheidseisen voor BBE zijn niet gelijk aan de eisen voor de voedselindustrie en fossilbased industrie.	Fundamenteel	Oranje
45	Synthesegas (restgas) uit een niet-BB-installatie, mag niet worden gebruikt voor de productie in de BBE. Dit synthesegas wordt niet beschouwd als biobased en is hiermee een fossilbased grondstof.	Fundamenteel	

Nr.	Belemmeringen	Type belemmering	Stoplicht
46	Octrooien kunnen BBE belemmeren en beperken. Bedrijven willen alleen in innovaties investeren, als deze door octrooien kunnen worden beschermd. Innovaties zijn in verschillende sectoren, zoals chemie, biotechnologie en de BBE niet eenvoudig te patenteren.	Fundamenteel	
47	De definitie van grondstof versus ingrediënten beperkt gebruik BBE-componenten in voeding.	Fundamenteel	
48	Geen toetsingscriteria voor technieken in de BBE. Voor nieuwe technieken zijn geen toetsingscriteria of certificeringseisen ontwikkeld, waardoor niet bekend is of deze technieken kunnen worden toegepast, of dat aan de inzet van de technieken zeer complexe eisen worden gesteld.	Fundamenteel	Oranje
49	Nederland mag beperkt gebruik worden gemaakt van genetisch gemodificeerde organismen. Genetisch gemodificeerde organismen kunnen de opbrengst van biomassa vergroten, niet alleen in absolute omvang maar tevens in hoogwaardigheid. Men is echter zeer terughoudend met het gebruik hiervan.	Fundamenteel	Oranje
50	Hoge invoerheffing bio-ethanol, waardoor de grondstof moeilijk kan concurreren met fossiele grondstoffen De importheffingen op bio-ethanol zijn hoger dan van fossiele grondstoffen. Deze heffingen zijn daarnaast ook	Fundamenteel	Oranje
51	CO₂ credits bevoordelen petrochemische industrie ten opzichte van BBE.	Fundamenteel	Oranje
52	Op biobrandstof worden hoge accijnzen geheven. De accijnzen op biobrandstof zijn hoog. Per uitgestoten hoeveelheid CO ₂ vaak hoger dan op reguliere brandstof, dit beperkt de concurrentiepositie van de bio brandstof.	Fundamenteel	Oranje
53	Accijnzen op verpakkingsmaterialen op basis van BBE net zo hoog als overige verpakkingen. Hoge accijnzen op verpakkingsmaterialen met biologische oorsprong beperkt de inzet hiervan.	Fundamenteel	Oranje
54	Accijnzen op vloeibaar biogas beperkt inzet. Vloeibaar biogas wordt beschouwd als LPG, waarover accijnzen worden berekend.	Fundamenteel	Oranje
55	Biomassa raffinage in het buitenland beperkt ontwikkeling Nederlandse BBE. Bioraffinage wordt in het buitenland uitgevoerd door een aantrekkelijker vestigingsklimaat en eenvoudiger regelgeving. Hiermee loopt de Nederlandse economie belangrijke innovaties en inkomsten mis.	Fundamenteel	Oranje
56	Buitenland heeft aantrekkelijker vestigingsklimaat voor bedrijven in de BBE. Dit beperkt de ontwikkeling van de BBE in Nederland.	Fundamenteel	Oranje
57	Hogere subsidies in het buitenland verstoren internationale marktwerking. In het buitenland worden hogere subsidies verstrekt, waardoor de BBE in deze landen meer rendabel is.	Fundamenteel	Oranje
58	Niet duidelijk op welke wijze de prijs voor biomassa is opgebouwd. De internationale markt is niet transparant en wordt verstoord door importheffingen en subsidieverlening.	Fundamenteel	
59	Onduidelijkheid omtrent toekomstig beleid ten aanzien van BBE Bij bedrijven is veel onduidelijkheid over de ontwikkeling van BBE in de toekomst, waardoor bedrijven terughoudend zijn te investeren in de BBE. Dit is ook het geval ten aanzien van Biogas	Fundamenteel	Oranje
60	Subsidieregelingen voor transportbrandstoffen belemmeren kansen hoogwaardige BBE. De Nederlandse overheid subsidieert de productie van transportbrandstoffen en energie op basis van biomassa. Hiermee concurreert dit met hoogwaardig gebruik van de biomassa, omdat dit de prijs van biomassa opdrijft. Productie van biogas is subsidiabel indien er energie van wordt gemaakt (E, W of GG), maar niet indien er polymeren van worden gemaakt.	Fundamenteel	Oranje
61	REACH registratie BBE componenten leidt tot hoge kosten. Alle nieuwe grondstoffen moeten worden geregistreerd in REACH. Naar verwachting gaat het in de totale BBE om enkele tienduizenden componenten. Binnen de BBE wordt gewerkt met nieuwe mengsels van vloeistoffen en de risico's hiervan zijn niet duidelijk. De overheid maakt geen onderscheid tussen vloeistoffen uit de BBE of van mengsels uit andere bedrijfstakken. Het gaat om de risico's die met deze mengsels gemoeid zijn.	Botsend	Groen
62	Digestaat wordt volledig beschouwd als dierlijke mest terwijl dit niet volledig bestaat uit mest. Bij co-vergisting wordt een substraat aan de mest toegevoegd dat geen mest is. Na vergisting wordt dit ook als mest beschouwd en kost de afzet hiervan de ondernemers geld. Door het vergisten wordt de nutriëntenhoeveelheid niet gewijzigd, waardoor het probleem blijft bestaan.	Botsend	Rood
63	Geluidsnormen verhinderen verwerking biomassa tot snippers. Het verwerken van biomassa tot snippers (hout) is niet altijd mogelijk, vanwege de hoge geluidsproductie. Met de bestaande technieken wordt de geluidsnorm overschreden.	Botsend	Oranje

Nr.	Belemmeringen	Type belemmering	Stoplicht
64	Ministeries stimuleren naast groen gas ook elektrisch vervoer. Ministeries stimuleren elektrisch vervoer, hiermee wordt geen aandacht geschonken aan de mogelijkheden van groen gas als transportbrandstof. Geen stimulatie van rijden op groen gas door de overheid.	Botsend	
65	Geen regelgeving omtrent het kweken van aquatische biomassa in open water. Het ontbreekt op dit moment aan regelgeving voor het kweken van aquatische biomassa in open water. Op dit moment is het nog geen belemmering in de BBE, maar bij een verdere ontwikkeling van deze bedrijfstak leidt dit naar verwachting tot problemen.	Botsend	
66	Biodiesel specificaties belemmeren gebruik grondstoffen in diesel. Diesel heeft bepaalde verbrandingseigenschappen, waaraan biodiesel eveneens moet voldoen, zodat dit kan worden gebruikt als brandstof. Dit is onafhankelijk van de gebruikte grondstoffen.	Botsend	
67	Voor de opslag van biogas in tanks moeten omvangrijke vergunningprocedures worden doorlopen. Veel ondernemers slaan biogas op in tanks en voor het aanleggen van deze tanks moeten vergunningprocedures worden doorlopen.	Botsend	Rood
68	Dierlijk restmateriaal kan beperkt in BBE worden ingezet. Aan het gebruik van dierlijk restmateriaal kleven een aantal risico's voor mens en milieu. Hierdoor kunnen dierlijke componenten niet altijd worden gebruikt binnen de BBE.	Botsend	
69	BBE verpakkingen kunnen niet altijd worden gebruikt in voedingsmiddelen industrie. Vanwege de voedselveiligheid kunnen verpakkingen uit de BBE niet worden gebruikt.	Botsend	
70	Het Europese ETS- systeem (CO2- handel) maakt het voor grote VGI- bedrijven aantrekkelijk om reststromen in te zetten voor energiedoelinden, in plaats van meer hoogwaardige toepassingen te kiezen zoals food of feed.	Fundamenteel	Oranje
71	Stoppen accijnsvrijstelling, beperkt ontwikkelingen in duurzame PPO In Nederland is door Solar Oil Systems gewerkt aan een duurzame methode om Pure Plantaardige Olie te verbouwen. Hiervan konden vooral agrariërs gebruik van maken. Deze olie was vrijgesteld van accijnzen, waarmee aanpassingskosten van dieselmotoren werd bepaald. Deze vrijstelling is komen te vervallen, waardoor nieuwe initiatieven moeilijker van de grond komen, vanwege de hoge investeringskosten.	Fundamenteel	
72	Pijplijn voor voeden Groen Gas aan aardgas net zeer prijzig. Wanneer Groen Gas aan het net wordt geleverd moet een leiding aan worden gelegd van enkele honderden meters (kosten €100.000 / 100 meter). Dit omdat er bij invoeding van het gas van te lage kwaliteit de toevoer moet kunnen worden afgesloten. Als er slechte kwaliteit gas wordt gemeten voor de levering, moet met een afsluitlekpl worden voorkomen dat gas op het net wordt geleverd.	Structureel	
73	Getorreficeerd materiaal kan niet als bulkgoed worden verscheept. Binnen de internationale scheepvaart zijn de standaarden van de International Maritime Organisation (IMO) van kracht. Voor het vervoer van bulkgoederen overwater geldt IMO- 260E. Hierbinnen is getorreficeerd materiaal niet opgenomen. Hierdoor kan getorreficeerd materiaal niet als bulkgoed worden verscheept.	Structureel	Oranje
74	Overgang naar biomassa ketels, leidt tot een nieuwe omgevingsvergunning. Bedrijven die overgaan naar nieuwe ketels om biomassa te verstoren, moeten een geheel nieuwe omgevingsvergunning aanvragen. Hierbij wordt de gehele bedrijfsvoering tegen het licht gehouden. Een voorbeeld van een tuinder was dat hij hierbij strengere eisen kreeg opgelegd ten aanzien van het gebruik van bestrijdingsmiddelen.	Operationeel	Oranje
75	Energieprestaties gebouwen houdt geen rekening met biomassa installaties (NEN7120) In het Bouwbesluit zijn eisen opgenomen ten aanzien van de energiezuinigheid van gebouwen. In NEN7120 geeft de methode weer voor het vaststellen van deze prestaties, maar hierin wordt geen rekening gehouden met installaties op biomassa. Bij een biomassa installatie is een verklaring van een deskundige vereist. Dit kost geld en leidt tevens tot vertraging van de omgevingsvergunning.	Operationeel	
76	Aanpassingen emissie- eisen heeft invloed op hoeveelheid afval water Door aanpassingen in emissie- eisen ontstaat er verandering in de bedrijfsvoering. Dit heeft invloed op het afvalwater. Belemmering moet wat specifiekere. Ten aanzien van het kwaliteit van het afvalwater hebben wij belemmering 27 opgenomen.	Structureel	
77	B- hout nu gezien als afvalstof en kan niet worden verstoekt in biomassa ketel. B- hout valt niet onder de witte lijst, zoals die is opgenomen in de 'EG- richtlijn inzake de beperking van de emissies van bepaalde verontreinigende stoffen in de lucht door grote stookinstallaties' (Richtlijn 2001/80/EG). B- hout bevat geen verontreinigingen en is schoon en kan hiermee worden verstoekt in een biomassa ketel. Omdat B- hout als afval wordt beschouwd valt dit onder Besluit Verbranden Afvalstoffen. Dit is een strenger regime en kan niet in biomassaketels worden toegepast.	Botsend	Oranje

Nr.	Belemmeringen	Type belemmering	Stoplicht
78	Ontbreken toetsingscriteria voor duurzaam bouwen. Het ontbreekt aan toetsingscriteria voor het bouwen, waarbij gebruik wordt gemaakt van nieuwe materialen uit ondermeer de BBE. Voor bijvoorbeeld het verankeren van het gebouw aan de fundering (BBE plastikzak met grond/massa) met duurzame plastiks zijn geen toetsingscriteria. De behandelend ambtenaar kan hierdoor geen omgevingsvergunning t.b.v. de bouw verlenen. Dit is afhankelijk van uitleg door decentrale overheden. Nu moeten experts worden geraadpleegd van bijvoorbeeld TNO. Dit kost veel geld en leidt tot vertraging van de bouw. Deze vertraging leidt tot additionele kosten. Problemen met verkrijgen van KOMO-keurmerk, certificering en opname in STABU besteksystematiek De toepassing van hennep-vezel kan op verschillende punten niet voldoen aan het Bouwbesluit (o.a. EPC-normen en norm voor brandklasse A)	Structureel	
79	Wild eendekroos niet toepasbaar in voeding Wild eendekroos wordt niet beschouwd als landbouwgewas en kan daarom niet worden toegevoegd aan voeding. Om dit gewas als voeding te kunnen gebruiken moet onderzoek worden uitgevoerd naar de veiligheid van het gewas. Dit kost de ondernemer veel geld, waardoor dit product niet op de markt wordt gebracht.	Botsend	
80	C2C silver milieuinvesteringsaftrek alleen mogelijk bij aantonen composteerbaarheid gebruikte stof Om in aanmerking te komen voor de C2C silver milieuinvesteringsaftrek moet gebruik worden gemaakt van composteerbaar materiaal. Om aan te kunnen tonen dat het materiaal composteerbaar is, moeten onderzoeken worden uitgevoerd die hoge kosten met zich meebrengen. De opbrengsten uit de C2C silver milieuinvesteringsaftrek wegen beperkt op tegen de investeringen die moeten worden gedaan om aan te tonen dat het materiaal composteerbaar is.	Structureel	
81	Reststromen beschouwd als afval Ondanks aanpassingen in de wet worden veel organische reststromen als afval beschouwd. Dit is afhankelijk van het type reststroom en het toepassingsgebied. In de praktijk komt het er op neer dat veel ondernemers met deze belemmering worden geconfronteerd en vergunningen moeten aanvragen, waarbij een complexe boekhouding moet worden bijgehouden. Wanneer een bedrijf zijn "eigen" reststromen weer terug wil hebben, dan moet hij "afvalinzamelaar" zijn en dit hebben vergund. Stel: een afvalinzamelaar zamelt een reststroom in voor een bedrijf en na sortering en handling gaat er een deelstroom weer terug naar de oorspronkelijke leverancier. Dan gaat er dus een deelfractie naar een producent, die geen vergunning heeft om afval in te zamelen. De inzamelaar mag geen afval afgeven aan een "niet vergunninghouder". En de producent mag geen afval innemen omdat hij niet een afvalverwerker is.	Fundamenteel	
82	Normering energieprestaties bouw niet uniform in EU Gebouwen in Nederland moeten voldoen aan de Nederlandse energieprestatienormen. Ieder land binnen de EU heeft zijn eigen normering. Om materialen te kunnen gebruiken moeten ze aan deze normen voldoen. Het kost ondernemers veel geld om aan deze eisen te voldoen. Voor ieder land dient een onderzoek te worden uitgevoerd, waaraan hoge kosten zijn verbonden. Dit beperkt het gebruik van BBE materialen in de BBE.	Fundamenteel	
83	Reststromen kunnen niet eenvoudig binnen de EU worden vervoerd. Binnen de EU is geen vrij vervoer van reststromen mogelijk, zoals dit wel onderdeel uitmaakt van de Resource Efficiency besluitvorming. Dit is nog niet geïmplementeerd, waardoor reststromen worden gedumpt. Hierbij vormen de eisen uit de EVOA-richtlijn een barrière voor ondernemers. Deze eisen leiden tot hoge administratieve lasten en nalevingskosten.	Fundamenteel	
84	Het inzetten van industriële restwarmte bij vergistingsinitiatieven komt niet in aanmerking voor SDE+ Restwarmte uit een industrieel proces anders dan mestvergisting komt niet in aanmerking voor de SDE+ regeling. Ook wanneer deze warmte wordt gebruikt voor het drogen van het digestaat. Alleen de warmte van de vergister zelf wordt gebruikt. Hiermee is grootschalige mestverwerking met gebruikmaking van industriële restwarmte niet kansrijk.	Structureel	
85	Biobased activiteiten niet mogelijk binnen bestemmingsplan Biobased processen zijn niet altijd binnen de bestemmingsplannen mogelijk. Ten aanzien van vergisting heeft de overheid reeds verbeteringen doorgevoerd, maar voor andere activiteiten is dit nog steeds een belemmering. Extraheren, conserveren en verpakken componenten uit planten worden beschouwd als industriële activiteiten. Dit is binnen de agrarische bestemming niet mogelijk en bedrijven moeten lange en kostbare procedures doorlopen.	Operationeel	
86	Verkrijgen van BBE subsidies niet eenvoudig Ondernemers hebben moeite met het vinden en verkrijgen van BBE subsidies. Innovaties komen hierdoor niet altijd van de grond.	Structureel	
87	Eisen rondom transport meststoffen streng. Nederlandse systematiek ten aanzien van transport en toepassing van meststoffen stringenter dan gehanteerde systematiek in overige EU landen. Dit beperkt de transport van meststoffen en de hoogwaardige toepassing hiervan.	Structureel	

Nr.	Belemmeringen	Type belemmering	Stoplicht
88	Struviet niet beschouwd als meststof, daardoor niet te gebruiken Generieke opname van struviet als meststof in de Uitvoeringsregeling Meststoffen lijkt niet mogelijk. Toelating dient per verschillend productieproces geregeld te worden. Dit kost ondernemers extra tijd en geld.	Structureel	Oranje
89	Flora- en fauna wet belemmert isolatie woningen met BBE materiaal. Het isoleren van woning niet mogelijk vanwege effecten op vogels. Werkzaamheden aan de daken hebben een verstorend effect op vogels, specifiek wanneer de vogels broeden. Hierdoor kan in de broedperiode de woningen niet worden geïsoleerd en kan het BBE isolatiemateriaal niet worden ingezet en een energiebesparing worden gerealiseerd.	Structureel	

